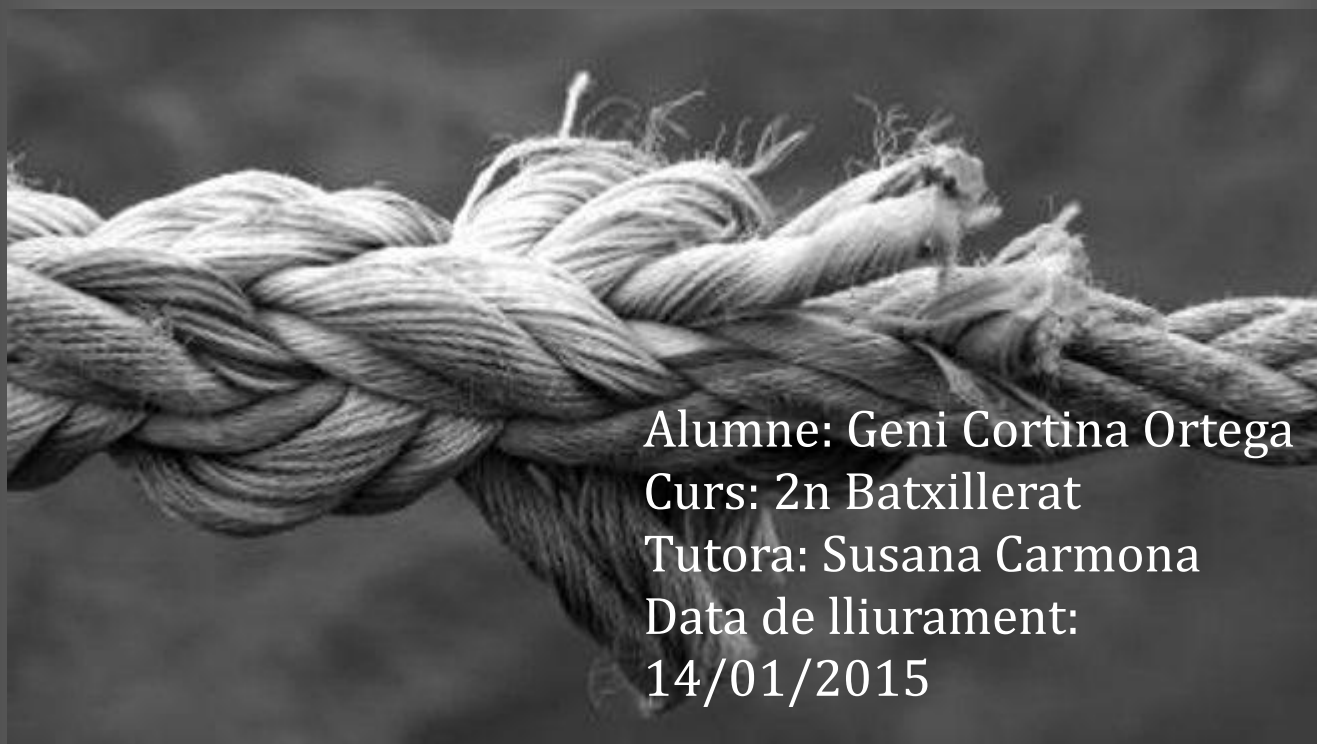

Treball de recerca

Consum o amor? La liquiditat a la corda fluixa

Dos eres, un món.

Alumne: Geni Cortina Ortega
Curs: 2n Batxillerat
Tutora: Susana Carmona
Data de lliurament:
14/01/2015

Índex

1. Introducció	Pàg 3-4
2. Biografia de l'autor	Pàg 5-8
2.1 L'home líquid; sobre els termes sòlid i líquid	Pàg 9
2.2 Sobre la modernitat líquida: Què és? De què estem parlant?	Pàg 10-11
2.3 Anàlisi del pensament de Bauman en el món líquid.	Pàg 12-15
3. Presentació del llibre	Pàg 16-18
3.1 Tesi que defensa l'autor i problema que planteja	Pàg 19-35
4. L'estudi monogràfic: la meva tesi	Pàg 36-43
La qual inclou:	
- Arguments en contra i a favor	
- Opinió subjectiva recolzada a partir de llibres antagònics al llegit	
- Conclusions extreïdes de la tesi	
5. Conclusió	Pàg 44-45

Annex

En el qual trobem:

- Biografies dels autors considerats més importants i influents en la tesi de Bauman
 - Kierkegaard Pàg 47
 - Erich Fromm Pàg 48
 - Løgstrup Pàg 49
 - Levinas Pàg 50
 - Sigmund Freud Pàg 51
- Biografia dels autors citats a la meva tesi i breu sinopsi de cada llibre utilitzat per aquesta
 - Eduard Punset Pàg 52
 - “Viatge al poder la ment” Pàg 53

- Dossie Easton i Janet W.Hardy Pàg 54
 - “Ètica promiscua” Pàg 55
- Fonts d’informació digitals i físiques Pàg 56-59

1. INTRODUCCIÓ

Abans de tot, val a dir que, he triat aquest tema ja que m'ha semblat bastant interessant tenir la oportunitat de tractar temes d'actualitat, com serien: l'amor, les parelles, les relacions. Però a més a més és interessant tractar el tema des d'un punt de vista filosòfic ja que incita a poder fer i arribar a reflexions que resultaran ser aplicables a la vida real que cada cadascú porta.

Com a part introductòria del treball val a dir que es tracta d'un estudi monogràfic del llibre "Amor líquid" obra del filòsof Zygmunt Bauman. A partir d'aquest estudi es desenvoluparan dos tesis que seran la part principal del treball i en el que recaurà la major importància. La primera tesi en primer lloc, serà elaborada i extreta a partir de la mateixa lectura de l'obra, on es destacaran els conceptes clau del filòsof ja que es tracta de la tesi de l'autor. A partir d'aquesta primera es desenvoluparà la segona, la meua pròpia tesi, la qual finalitzarà amb una conclusió i serà sustentada amb arguments a favor o en contra, tot argumentats i recolzats a través d'altres lectures d'alguns llibres com "Ètica promiscua" o "El viatge al poder de la ment", que han estat de gran utilitat a l'hora d'elaborar el treball. Aquesta serà la part principal del treball.

Després d'aquesta part introductòria s'ha d'esmentar que es tracta d'un treball de vessant filosòfica (tot i que amb trets de sociologia), en el qual s'explica la globalització del món contemporani actual i el que això ha comportat en el camp de les relacions i l'amor. Es tracta d'un treball on s'estudien les bases de la piràmide de l'amor i les relacions humanes, tot basant-se en la seva fragilitat i en el valor intrínsec de les coses, la pròpia auto satisfacció és tractada com un desencadenant de les causes d'aquesta fragilitat, però no és l'única. Per poder parlar de tot això és necessari fer una petita part introductòria de la filosofia i el pensament de Zygmunt Bauman abans d'entrar directament en les tesis. Per aquesta raó la primera part del treball és una biografia de l'autor, en la qual es tracta el seu pensament i l'anàlisi del mateix i en el que s'expliquen els termes protagonistes d'aquest treball "sòlid" i "líquid". Serà en aquest apartat on es parlarà de la transició entre, tal i com ho anomena l'autor, les dos "eres" el món sòlid i el món líquid i el que ha comportat que aquests primers siguin absorbits pels segons.

Els termes que més s'esmentaran seran els següents:

- Consum
- Societat de consum
- Matrimoni
- Amor-Mort
- Encadenament
- Possessivitat

- Sòlids
- Líquids

Un cop tractada la part principal del treball s'inclou part d'Annex, en la qual de forma resumida s'elaborarà una petita biografia dels autors esmentats en les dos tesis, per saber-ne una mica més i per entendre perquè la seva citació és important. Seguidament es buscaran referències dels llibres que han estat utilitzats per recolzar la meua tesi i es farà una petita sinopsi de cada un. Finalment es posarà tota la webgrafia i bibliografia, totes aquelles fonts d'informació que han ajudat que aquest treball fos possible.

2. BIOGRAFIA ZYGMUNT BAUMAN

Ja que aquest treball es centrarà en gran part en aquest sociòleg polonès, em dispenso a fer una petita introducció de la seva vida, les seves obres i destacar alguns dels termes que utilitza per descriure la societat, "societat líquida" (terme que ell mateix es va atrevir a donar a la societat contemporània).

Si bé, hem sentit a parlar en alguna ocasió de Zygmunt Bauman, i és que es tracta d'un dels grans pensadors actuals europeus de la nostra societat contemporània.

Bé doncs, per començar faré una introducció del que seria la seva vida des dels seus inicis fins a l'actualitat, seguidament les seves obres i per finalitzar alguns aspectes que tracta i em de tenir en compte per poder entendre'l i entendre així la seva obra.

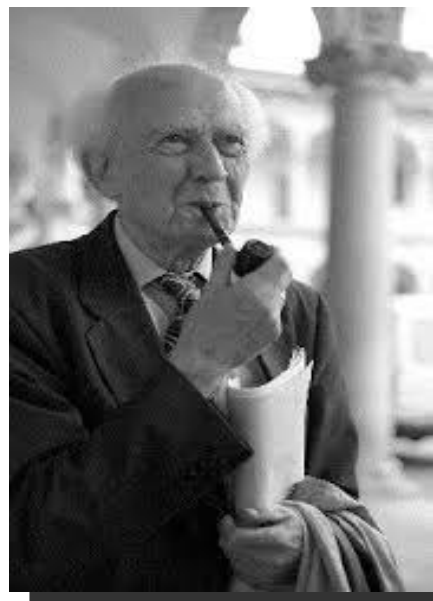
Z. Bauman va néixer el 1925 a Poznan (Polònia), provenia de família jueva no practicant, aquesta va haver d'emigrar a Rússia l'any 1939 a causa del terror que els nazis estaven impartint en les terres poloneses, per tant, podem dir que Bauman va créixer a la Unió soviètica, més coneguda amb el nom d'URSS.

En aquesta Rússia Zygmunt B. va ser militar del Partit Comunista Polonès (controlat pels soviètics) que acomplia les funcions d'instructor polític i capdavanter de l'exèrcit polonès en el front rus.

Al tornar a la seva terra natal, mentre acomplia la seva responsabilitat com a militar del Partit Comunista, va començar els estudis de sociologia a la Universitat de Varsòvia, però a causa de la supressió d'aquests, per part dels Burgesos, va haver de canviar-se als estudis de Filosofia.

Al maig de 1945 se li atorga "La creu militar de valor" gràcies a la seva intel·ligència i el valor que va impartir en les funcions com a instructor polític. Però la seva labor no va anar en ascens sinó en descens, ja que el 1953, se li van abolir les seves funcions com a militar, a causa dels insurgents nacionalistes d'Ucraïna.

El 1954 va finalitzar els seus estudis de filosofia i va esdevenir professor de la Universitat de Varsòvia fins a l'any 1968. Bauman era un marxista compromès, és a dir, era fidel des dels seus inicis a la doctrina marxista, però amb el pas del temps la seva visió i perspectiva vers al partit comunista polonès va canviar, això va provocar que fos cada cop més crític amb el govern. Degut que l'antisemitisme va créixer entre molts membres del govern, Bauman va decidir oficialment renunciar al partit comunista.

Per acabar-ho d'adobar, aquell mateix any es va desenvolupar una campanya política antisemítica amb l'objectiu d'expulsar la major part de la població jueva del país, això incloïa també a Z. Bauman.

Va haver d'exiliar-se per segon cop a la seva vida, primer va ser traslladat a Israel on se li demanava que impartís classes a la Universitat de Tel-Aviv, però no s'hi va quedar definitivament, ja que també va impartir classes als EUA i a Canadà. Tres anys després (1971) es va establir a Gran Bretanya, més concretament a la ciutat de Leeds, on va convertir-se en professor emèrit de sociologia a la Universitat de Leeds, actualment Zygmunt no ha portat a terme cap trasllat més (fa més de 30 anys que resideix a Leeds). El 1990 el sociòleg es jubila.

- **La seva obra**

Pel que fa a la part d'obres, comença a escriure a la dècada dels 50 aproximadament, escriu sobre qüestions com les classes socials, el socialisme, l'Holocaust, la modernitat i la postmodernitat, el consumisme, la globalització i la nova proesa.

Durant la seva carrera va escriure diversos llibres i articles que van ser ben rebuts en el marc de la societat. El seu període de més producció literària es va donar al retirar-se de la Universitat de Leeds el 1990, amb un dels seus treballs més famosos que rep el nom de "Modernitat i Holocaust" en la que destaca la influència que aquest va rebre en els processos modernitzadors que es van portar a terme en la societat europea al llarg dels segles XIX i XX. En ella destaca també una de les seves teories en les quals faria una connexió entre aquests dos termes, a més de fer una anàlisi de com la racionalització i la burocràcia moderna són factors clau per l'exterminació en masses de jueus.

Bauman escrivia sobre la modernitat i la postmodernitat (dos termes que seran importants al llarg del treball i que s'explicaran amb més detall més endavant), l'ètica, la identitat, la globalització i molts altres temes importants de la teoria social.

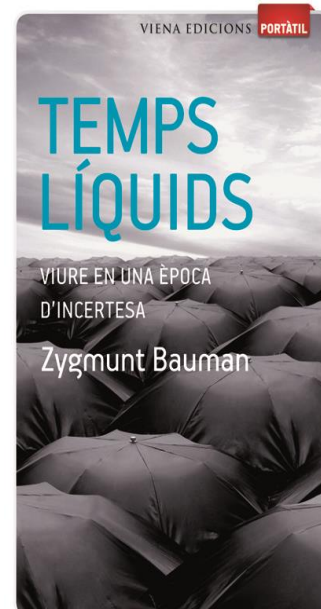
L'obra de Z. Bauman comprèn 57 llibres i més de 100 assajos.

Les seves obres de finals dels 80 i principis dels 90 analitzen les relacions que hi ha entre la modernitat, la burocràcia i l'exclusió social.

Vèiem aquí la seva producció des dels seus inicis fins ara:

Modernidad y Holocausto (1998), *La globalización. Consecuencias humanas* (1999), *Trabajo, consumismo y nuevos pobres* (2000), *Daños colaterales* (2000), *La sociedad individualizada* (2001), *La postmodernidad y sus descontentos* (2001), *La sociedad sitiada* (2002), *La ambivalencia de la modernidad y otras conversaciones* (2002), *En busca de la política* (2002), *Modernidad líquida* (2004), *Vidas desperdiciadas: la modernidad y sus parias* (2005), *Identidad* (2005), *Amor líquido* (2005), *Ética postmoderna* (2006), *Vida líquida* (2006), *Tiempos líquidos* (2006-2007), *Europa, una aventura inacabada* (2006), *Confianza y temor en la ciudad: vivir con extranjeros* (2006), *Vida de consumo* (2007), *Miedo líquido. La sociedad contemporánea y sus temores* (2007), *Arte ¿líquido?* (2007), *Libertad* (2008), *El arte de la vida* (2008), *Mundo de consumo* (2010),

44 cartas desde el mundo líquido (2011), *La cultura como praxis* (2012), *Esto no es un diario* (2012), *Sobre la educación en un mundo líquido* (2013), *Vigilancia líquida* (2013), *La cultura en el mundo de la modernidad líquida* (2013), *¿La riqueza de unos pocos nos beneficia a todos?* (2014), *El retorno del péndulo* (2014).

- premis pels que ha sigut galardonat

Cal dir que Zygmunt Bauman ha sigut guardonat amb tres premis bastant importants en la seva trajectòria, el primer va ser el Premi Europeu Amalfi de Sociologia i Ciències Socials el 1989 a Itàlia, es tracta d'un prestigiós reconeixement que entrega anualment l'associació italiana de sociologia.

El segon premi per el qual va ser guardonat l'any 1998 va ser el Premi Teodor W. Adorno de la ciutat de Frankfurt. (Alemanya)

Bauman no va ser mai afiliat amb l'escola de Frankfurt, però tot i així encara és un autor considerat com un dels principals intel·lectuals en la tradició de la Teoria Crítica.

El tercer premi que ha obtingut es tracta del conegut Premi Príncep d'Astúries de Comunicació i Humanitats junt amb el francès Alain Touraine, és concedit des de 1981 i s'entrega a la persona, grup de persones o institució la qual hagi aportat alguna investigació que resulti rellevant en la cultura universal.

Com podem veure Zygmunt Bauman no passa desapercbut a causa de la gran aportació que ha fet com a sociòleg en la cultura contemporània i la societat actual, i és per això que avui en dia és reconegut com un dels majors teòrics líders socials del segle XX i el principal sociòleg de la postmodernitat en el món.

2.1 L'home líquid; sobre els termes líquid i sòlid

Una de les grans aportacions que ha fet Bauman ha sigut donar-li nom a la nostra realitat, una realitat amb una societat moderna dividida en dos dels grans conceptes que han marcat la filosofia del món actual i per la qual es caracteritza aquest sociòleg.

Bauman utilitza aquests dos termes per designar la modernitat, és a dir, la modernitat actual (líquida) i la modernitat anterior a l'actual (sòlida).

Abans d'entrar directament amb l'explicació d'aquestes dues modernitats cal saber la principal diferència entre el terme sòlid i el terme líquid. Aquest primer fa referència a aquelles formes sòlides, que es mantenen estables, que no canvien amb el temps, són duradores, i per tant són predictibles en el futur. Tenen un arrelament amb l'espai-temps, és impossible relacionar la seva existència sense que hi hagi un espai-temps que els constitueixi.

A diferència d'aquest el terme líquid es designa a aquelles formes que no conserven fàcilment una forma determinada durant un període de temps, estan constantment disposats a canviar la forma inicial, per tant són impredecibles davant del futur. La principal importància per ells és el flux de temps més que l'espai que puguin ocupar, el temps és un terme clau pels líquids, a diferència dels sòlids, que com he dit abans sense un espai-temps la seva existència no és possible, necessiten una dimensió espacial.

És evident que l'era de la modernitat sòlida ha posat punt final, això és degut a l'arribada dels líquids, els que amb el seu constant canvi i transformació han diluït als sòlids.

2.2 Sobre la Modernitat líquida ¿què és, de què estem parlant?

Zygmunt Bauman parla sobre la “**Modernitat Líquida**” com una forma d'identificació amb la nostra societat actual, i el comportament dels individus dins d'ella.

El filòleg comença parlant del terme tot qualificant-lo de la següent manera: “La modernitat líquida és una figura del canvi constant i de la transitorietat (*“Els sòlids mantenen la seva forma i persisteixen en el temps: duren, mentre que els líquids són uniformes i es transformen constantment: flueixen”*)”, de la desregulació i la liberalització dels mercats”. L'anomena líquida, ja que els vincles que es creen entre els humans són molt precaris, és a dir, es poden desfer en qualsevol moment i més tractant-se d'una societat individualista i privatitzada en la qual les relacions que s'estableixen són transitòries i volàtils.

Segons ell aquesta modernitat requereix la desaparició d'incerteses i preguntes, s'ha de tenir un control previ sobre la naturalesa, la jerarquia burocràtica i les altres regulacions, per tal que apareguin els aspectes caòtics de la vida humana de forma ordenada i organitzada.

Defensa que aquesta societat líquida es deu a la incertesa dels éssers que la componen, en aclariment, nosaltres. Per això diu que es líquida perquè està en canvi constant, la qual cosa suposa que cada cop s'anirà tornant més imprevisible i a la llarga aquest factor comportarà la decadència de l'estat del benestar.

El filòleg explora quins són els atributs de la Societat capitalista que han quedat intactes en el temps i quines són les característiques que han canviat, una d'aquestes característiques és el destacat **individualisme**, aquest marca i condiona les nostres relacions, tornant-les precàries, fràgils, transitòries i volàtils, és a dir, el factor que les trenca per complet. Però Z. B. amb les seves aportacions no vol donar ni teories ni sistemes definitius per canviar la nostra societat i fer-la una mica més “sòlida”, i no només es limita a descriure les nostres tensions socials dins d'aquesta modernitat, sinó que també descriu les nostres tensions existencials que es generen quan els éssers humans ens relacionem.

A tot això se' li genera el que Bauman qualifica de “Por líquida”, és aquella por donada de la incertesa i la por a la indeterminació, ja que la realitat no té un referent determinat. Aquesta por està sempre omnipresent a la nostra “modernitat líquida” actual, ja que les incerteses són crucials per a la motivació del consumisme.

A més a més a conseqüència d'aquest comportament líquid les institucions i organismes no tenen temps a solidificar-se i mantenir-se estables i amb una mateixa forma, per tant, no poden ser fonts de referència per a les accions humanes i per fer plans a llarg termini, així doncs, els individus es veuen obligats a realitzar projectes de forma ràpida i transitòria, basats en un curt termini, sempre disposats a canviar-los i oblidar compromisos passats per tal de no perdre noves oportunitats.

Quant a la “**Societat líquida**” val a dir, que per exemple els vincles familiar s’han convertit en una “relació pura”, és a dir, cada “soci” pot abandonar a l’altre a la primera de canvi, així és com descriu Bauman, junt amb la decadència de l’estat del benestar, una societat líquida, canviant, incerta, i cada cop menys previsible.

I és per aquesta raó per la qual Zygmunt Bauman constata que les estructures i institucions no poden fer cap altre més cosa que deixar-se emportar per aquesta liquiditat, i amb elles, els nostres valors i les nostres relacions humanes

2.3 Anàlisi del pensament de Bauman en el món líquid.

M'agradaria començar aquest apartat tot fent una cita d'un dels seus llibres anomenat "Vida líquida".

"La vida és una vida precària i viscuda en condicions d'incertesa constant"

Aquesta frase fa referència a la constant incertesa que ens envolta en una vida volàtil, de canvis constants i un mar d'opcions inexplorables que se'ns obre al nostre davant a mesura que anem evolucionant com a persones.

Bé doncs, el prestigiós filòleg comença destacant que, fa segles que les estructures socials s'han mantingut estables, sense cap mena d'alteració. La societat occidental estava composta per unes institucions rígides, és a dir, aquelles que valoraven el que era perdurable, estable, valoraven també la unió i la tradició, la capacitat de comprometre's per a un llarg període de temps.

Les institucions socials com per exemple el matrimoni i la família, van ser creades seguint una mena de motlle, aquest motlle era el que no acceptava cap tipus d'alteració o canvi, tot era rígid i estàtic.

I és precisament per aquests motlles i aquesta rigidesa que seguien les institucions que, Zygmunt Bauman qualifica aquesta era com la **modernitat sòlida**, la era del sòlids.

Aquesta modernitat sòlida es caracteritza de l'actual (la líquida), ja que ara tot és molt més efímer, curt, volàtil, mutable i imperceptible, i això es veu clarament a través de les obres de Bauman, amb les quals ha retratat l'època actual qualificant-la com la **modernitat líquida**. Des de la seva perspectiva constata que la societat actual no està preparada per l'aparició de barreres o impediments, i per tant això fa que les coses flueixin lliurement sense cap tipus de barrera o obstacle (d'aquí n'extreu el terme *líquid*); en la societat com en els líquids, res es manté en la mateixa posició inicial, res té fermesa, tot canvia i tot adopta formes temporals i inestables (per això diu que és imperceptible).

Segons aquestes característiques el qualificatiu que dona a la societat actual, la modernitat líquida, és molt encertat, i a més a més, insisteix en enfrontar la modernitat sòlida amb la líquida, perquè sigui la mateixa societat la que observi les diferències i els canvis experimentats entre una i altre, així doncs, podem tenir una visió i contraposar la postmodernitat amb la modernitat actual.

Fent referència a la història moderna, gran part de les lluites de l'home van consistir a intentar descompondre les estructures que regulaven la vida social i modificar-les, ja que aquestes estructures al ser estàtiques van limitar les possibilitats de l'individu dins de la societat.

L'existència d'aquest es va veure reduïda clarament en els moments clau de la vida, en el que un havia de fer una presa de decisions les quals canviarien la direcció de la seva vida, i donat que no hi havia més marge per actuar i pràcticament tot estava definit per els motlles preexistents que dominaven, només es podien acceptar les circumstàncies sense fer cap tipus de comentari o queixa al respecte.

La modernitat, va celebrar la capacitat de desfer totes les institucions que fins aleshores es mantenien congelades, va ser una descomposició i el pas del que era sòlid al que ara és líquid. La vida líquida, tal i com diu Bauman, és aquella en que l'home no accepta cap motlle preexistent, sinó que crea el seu propi i és més, no es limita ni s'estanca amb el que ja ha creat sinó que com més cops canviï el motlle inicial més satisfet estarà i més disposat estarà a canviar les seves pròpies estructures. Les possibilitats d'acció ara són infinites, i també són infinites les formes que poden adoptar els líquids dins de la modernitat líquida. La solidesa és sinònim d'estancament.

El gran motor darrere de la modernitat líquida és la globalització. La globalització el que busca és trencar amb la major quantitat de barreres possibles i acabar amb tots els límits dels que he parlat anteriorment. A més a més, incita al flux, al moviment, en no quedar-se estancat a cap lloc, com deia Bauman "a ser un ciutadà del món i a ser un ciutadà de cap lloc". També he de fer referència a la política, l'ètica i la cultura, aquests tres elements van ser els que van travessar el gran canvi de sòlid a líquid. Per notar-ho només cal que fem un cop d'ull als estàndards de l'ètica, els quals són molt diferents als que hi havia temps enrere, les pautes socials també han afluixat, han cedit, ja no són tan estrictes ni rígides com en els temps de solidesa, ara són més flexibles i també semblen ser més inestables.

Si ens fixem en l'àmbit de les relacions humanes, són les que han experimentat més canvis en aquesta transició entre la modernitat sòlida i la líquida, la institució social com seria el matrimoni ha sigut notablement modificada entre una modernitat i l'altre, tal i com ho esmenta en la seva obra "Amor líquid" de la que en parlaré més endavant. Una notable diferència és la de contraure matrimoni, en la postmodernitat les persones ho feien amb la convicció de que es tractés per un "per sempre", avui en dia aquesta convicció ja no hi és, donat que

la capacitat de l'home actual per assumir compromisos de llarga durada, per no parlar de com seria en aquest cas de per vida, ha disminuït moltíssim, ja que la mera idea d'encadenar-se amb algú no entra en els plans de l'home líquid i a més a més sabent a tot el que es renuncia. Com diu Bauman, poques persones són les que estan disposades a comprometre's sense límit ja que la por de resultar ferits si aquest compromís es trenca o es dissolt, cosa que és molt probable tenint en compte l'era a la qual pertanyem, els envaeix l'ànima i no els deixa continuar. També destaca la por de l'ésser humà a quedar-se encadenat i perdre la llibertat tan valorada de la modernitat líquida, aquest concepte ha sigut el que Z.Bauman a qualificat com "la fragilitat dels vincles humans" ja que la por per profunditzar en una relació impedeix que es creïn vincles fermes als quals aferrar-se.

Donat que l'home, com he dit abans, no vol viure regulat sota regles preexistents que limitin les seves possibilitats, això ha comportat que es donés l'anomenada **vida consumista** i amb ella la **societat de consum**, en quant a l'àmbit de les relacions humanes que ara resulten ser mercantilitzades i només es mantenen en base dels beneficis que se'n obtenen d'elles, un cop aquestes relacions deixen de produir beneficis s'acaben, tal i com diu el mateix filòleg en una de les seves obres anomenada "Vida líquida":

" La vida líquida és una successió de nous principis amb breus i indolors finals ".

El pas cap a una vida líquida però, té implicacions, però no només si parlem dels vincles sinó també en l'àmbit laboral, ja que l'home està cada cop més disposat a experimentar diferents tasques i donat que les empreses cada vegada busquen més contractar a gent disposada a deixar-ho tot (si cal) per agafar-se a les noves oportunitats, això provoca que les persones no estiguin lligades a un lloc sinó que sempre es trobin, i ho destaco amb paraules de Bauman, amb les "maletes fetes". El desenvolupament d'aquest món globalitzador i canviant a passes de gegant atemoritza als sòlids que no poden seguir el pas que porta la modernitat líquida, i degut això es donen els anomenats "deixalles humanes", com els anomena Bauman, que són incapaços de seguir la corrent de la liquiditat.

Les implicacions que comporta el pas d'una vida líquida a una vida sòlida no només es limiten en el que és la convivència social. La modernitat sòlida, que s'equipara amb **l'industrialisme**, celebrava la creació d'uns productes cada cop més perdurables, més estables i dissenyats per poder fer un ús d'ells el major temps que fos possible, en canvi si fem una clara comparació amb la modernitat líquida, que està empatada amb el que seria el **consumisme**, s'observa que es celebra el que és efímer, volàtil, mutable, inestable, etc., i la capacitat de sorprendre amb nous productes que transformin els inicials en inutilitzables, inútils. Res està dissenyat a la vida líquida, només es necessita temps per a la producció d'un nou producte (parla del producte en sentit metafòric), però cal tenir en compte que "tots els productes tenen data de caducitat", tal i com defensa Bauman en la seva obra d' *Amor líquid*. En un fragment de la seva obra *Vida líquida* Zygmunt Bauman exposa la idea de: "El consumisme no gira entorn a la satisfacció de desitjos, sinó a la incitació del desig de desitjos sempre nous". És a dir, a buscar desitjos nous, per satisfer els desitjos passats. Cal destacar que, el consumisme, però, no consisteix en acumular béns sinó en utilitzar-los i llençar-los per fer-ne de nous, aquesta acció és constant. I és per això que Bauman exposa aquesta idea definint-la com una **mercantilització** de la mateixa existència de l'home.

Per acabar aquest anàlisi que fa de la societat líquida i el seu pensament val a dir que, Bauman ho presenta tot de forma metafòrica (com es veurà clar en la part de tesis i anàlisi monogràfic de la seva obra "Amor líquido") i s'expressa de forma brillant en quant a les contradiccions i les qüestions que es conformen en el postmodernisme.

El filòleg no diu en cap moment coses que la societat no sàpiga, sinó que el que intenta és donar-li importància a coses que abans ens resultaven indiferents, d'aquesta manera convida a fer una reflexió sobre el moment actual en el qual ens trobem. La modernitat busca substituir estructures de la societat sòlida per noves estructures que es basen en la raó, i és precisament en aquest punt quant les estructures líquides absorbeixen les sòlides i comença la nova era de la liquiditat i la fragilitat que aquesta comporta.

3. PRESENTACIÓ DEL LLIBRE

Amor líquido, sobre la fragilitat dels vincles humans (2014) és un llibre del filòsof i sociòleg Zygmunt Bauman, en el qual el que vol és mostrar els dos mons totalment antagònics que ens han portat a una evolució durant els últims segles (XIX-XXI).

Els dos mons dels quals parla obertament són el sòlid i el líquid, en els que fa una distinció dels diferents tipus d'éssers humans que els habiten i els quals els caracteritzen.

El món sòlid, tal i com deia Bauman en la seva obra *Modernidad líquida y fragilidad humana*, ha sigut absorbit per l'actual societat contemporània que forma el món líquid, un món on les passions flueixen, augmenta la por a ser rebutjat, augmenten les crisis personals i interpersonals, els sentiments són mutables i variables, un món on la relativitat i l'escepticisme hi és sempre present, on les estructures es solidifiquen, on els sistemes estan en canvi constant. Aquest és el món pel qual Bauman fa els seus estudis sociològics amb els que extreu les seves conclusions i tesis filosòfiques.

Bauman, un home que tendeix al pensament contemporani i a analitzar les diferents tendències, transformacions i mutacions de tota mena d'estructures (ja siguin socials, institucionals, sentimentals, personals) fa un estudi pel qual és possible determinar que el relativisme del qual parlaven els sofistes, s'està donant en la societat actual, ja que res és cent per cent certesa, en un món dominat per les pors i incerteses dels propis atemorits, on l'única cosa possible és arribar al plaer mitjançant la pròpia autodestrucció.

Sobre això escriu Z. Bauman en la seva obra didàctica-filosòfica on el que vol no és ensenyar com s'ha de portar una vida per a que aquesta sigui plena en l'àmbit d'autorealització amorosa, sinó que el que vol és conscienciar que tot el que ens envolta no serà sempre de la mateixa manera que era en un principi, que l'existència de l'amor no hi serà sempre de la mateixa manera o que aquesta simplement pot deixar de ser existent i ser inexistent, o simplement pot convertir-se en una mera aparença, en una mera esperança que segueix existint, encara que aquest desaparegui.

Degut a les grans formes canviants i la transformació constant social que s'està experimentant a la societat, la gent no sap on agafar-se per tal de no sortir perjudicada i per tal de que els seus llaços siguin intrínsecs, és a dir, sempre buscant el bé per un mateix. En contrast però a aquestes formes canviants trobem l'intent de solidificar la societat i els seus vincles.

D'això tracta el llibre, Bauman vol fer d'una forma, el més acurada possible un llibre en el que es reflecteixin totes aquestes qüestions, però sobretot, i tal i com diu el nom "Amor líquid, la fragilitat dels vincles humans" que reflecteixi la fragilitat del amor en temps de liquidesa.

L'argument principal del llibre és constituït per tot un ampli anàlisi que, des de la seva perspectiva, abarca la manera d'enamorar-nos, de tractar aquest tema, de ser persones amb una forma sòlida però amb una matèria efímera, fins el que això comporta, que és la nostre pròpia autodestrucció.

El planteja el llibre en 4 parts, en les quals cada una es centra en un ítem en concret. El primer capítol anomenat "Enamorar-se i desenamorar-se", i tal i com diu el títol, planteja la facilitat que tenim les persones de sentir i deixar de sentir sentiments concrets, això és degut a l'argument esmentat anteriorment, degut a la liquidesa del món globalitzat els vincles o els lligams que puguem tenir els uns amb els altres ja no seran immutables sinó que ara seran efímers. Planteja molts temes de debat actual com per exemple el matrimoni per salvar la parella, els fills que serveixen com a pont entre la parella, etc. Totes aquestes són qüestions corresponents a la seva tesi i les quals explicaré i argumentaré amb detall en el següent punt.

La segona part del llibre l'anomena "dins i fora de la capsa d'eines de la societat", en aquest capítol ens trobem que Bauman se'n va una mica del tema de l'enamorament i desenamorament per centrar-se en l'origen de tot, per exemple l'origen del sexe, i les conseqüències que ha tingut el sexe en la nostra vida; en l'actualitat observem que el sexe competeix amb la medicina, així com la fecundació in-vitro, o la modificació de gens dels nadons. Són temes transcendents del qual els lectors d'aquest llibre no esperen llegir ja que és un llibre d'amor, però de fet, Bauman no planteja només el tema de l'amor en el significat propi de la paraula sinó que tracta temes recurrents com aquest.

La tercera i penúltima part del llibre l'anomena "Sobre la dificultat d'estimar al pròxim", en el qual planteja la dificultat que tenim les persones en estimar les persones properes que ens envolten com si ens haguéssim d'estimar a nosaltres mateixos, i aquí podria dir que enllaçaria en alguns aspectes amb la primera part del llibre, ja que degut al vincles efímers que nosaltres volem establir amb les segones persones, no estimem ni apreciem el fet de ser amats.

Per tant, el que ama mai podrà amar en totalitat. En aquest capítol trobarem varies referències històriques del passat per posar clars exemples sobre aquest conflicte, un d'ells seria el tema de l'holocaust i els senyor Schindler, aquesta qüestió també serà argumentada en la seva tesi en el punt següent del treball.

El quart i últim punt del llibre rep el nom de "L'unió desmantellada", aquest capítol es desvia totalment de la premissa que havia seguit Bauman fins ara. Ens parla dels habitants del món de diferents nacionalitats i localitats, la seva influència entre uns i altres i el que suposa la convivència d'aquests. Tot això ho relacionarà amb el concepte "estrany", la manera en com deixem que persones "estranyes" entrin a la nostra vida, per això ho anomena "Unió desmantellada".

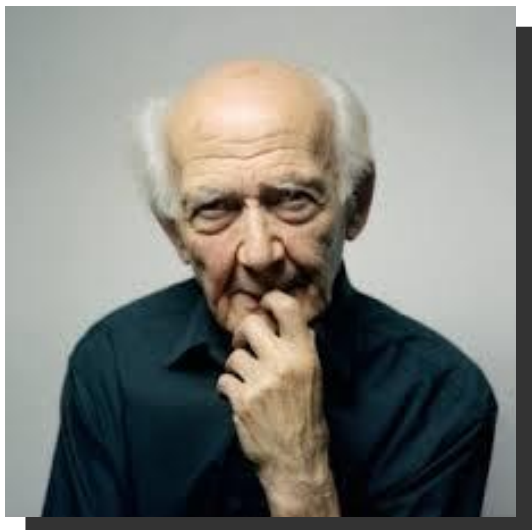
Això també ho relacionarà d'alguna manera amb la primera part del llibre, en el qual els vincles que nosaltres mateixos formem amb els altres són tan fràgils que quant una persona "estranya" entra a la nostra vida, l'alerta i la fragilitat dels vincles són màxims. Això ho voldrà explicar tot parlant d'una ciutat, dels seus barris i veïnats, i com una simple intrusió en aquest barri pot fer desmantellar tota la unió que hi havia en un principi.

En tots els punts d'aquest llibre farà al·lusió a temes com **Incertesa, societat de consum, desarrelament, temor, por, mort, persones com a productes, món globalitzat**. Els quals constituïran els termes clau. Encara que per contraposició el terme que més sortirà i el qual utilitzarà per fer una comparació amb la societat actual contemporània serà **societat de consum** ja que no veu la societat com una cosa immaterial sinó que tot al contrari, la veu com una cosa material i que es pot desgastar, canviar o tirar en qualsevol moment, igual que un producte. Aquest serà un altre tema d'argument en la tesi de l'autor. En conclusió, aquest llibre ens portarà a la seva reflexió i a les conclusions que n'extreu, no deixa de ser però un llibre didàctic i explicatiu en el que vol transmetre les pors i els dubtes que tothom pateix individual i internament i que pesaran a ser traslladades a mans de la col·lectivitat.

3.1 Tesi que defensa l'autor

Bauman, com ja he comentat en l'apartat de "l'anàlisi del pensament líquid" és un filòleg que crítica el món actual i la globalització des d'una perspectiva omniscient, és a dir, ell observa els canvis del nostre món actual i a partir de les observacions n'extreu els seus propis arguments. És un home amb molts recursos per explicar el canvi i la transformació constant que s'està donant en les estructures humanes. Tot i que deixa entreveure que té una visió crítica, la seva intenció en aquest llibre és argumentar l'actual problema i donar raons necessàries per a les seves conviccions. Al escriure aquest llibre, com molts altres llibres seus, tenia l'idea d'obrir les portes a un món materialitzat, un món volàtil, mutable,

on els propis components, és a dir, nosaltres som els més ignorants, volia donar a conèixer als propis ignorants components d'aquest món en la seva visió, que pel que sembla ser, reflecteix molt bé la realitat actual.

Així doncs la seva tesi, que és sostinguda i recolzada per altres filòsofs o autors de nom coneguts, un exemple en seria Lögstrup, planteja tots aquests problemes del món immaterial que han acabat traspasant-se a les relacions entre els humans, ja siguin amoroses, de tracte, formals, etc.

Com ja he comentat en l'altre apartat el primer capítol s'anomena "Enamorar-se i desenamorar-se", el nom que li dona penso que serà bastant transcendent en la lectura, ja que no parlarà des d'un punt de vista científic, sinó que ho enfocarà en un pla més filosòfic i sociològic actual, a mida que avança la lectura el text es va tornant molt més significatiu i rodó, adaptant varies postures però sempre siguin fidel a la tesi que sosté.

Bauman decideix començar tot anomenant el llibre com un llibre d'autoajuda, en molts casos la paraula " autoajuda " surt escrita entre línies en el llibre, ja que Bauman dóna incentius de voler guiar a aquesta societat atemorida i perduda davant de la incertesa.

Per iniciar la seva tesi remarca la relació que hi ha entre dos paraules clau en la nostra societat **AMOR i MORT**, aquestes dos, segon Bauman embarquen l'experiència de la vida i van relacionades. Fa una relació molt important amb l'aprenentatge, ja que diu que:

"l'amor i mort no tenen història pròpia, i per això és impossible aprendre a estimar" [Pàg. 18].

Tal i com defensa el filòleg l'amor és un terme que no és pot aprendre i és per aquest mateix camí com Bauman comença a formular tota la seva tesi, ja que si ningú ens ensenya a estimar mai estimarem de la forma correcta, aquesta és una raó per la qual es dona aquesta liquidesa amorosa, ja que la absència de models o referents a seguir no tenen la virtut d'ensenyar-nos com estimar de la forma correcta.

Però si que és pot adoptar una experiència *"l'amor es pot aprendre, el domini que es tingui sobre ell augmenta segons les seves experiències "* i realment és així, Bauman anima als desastres amorosos, defensa que per guanyar experiència s'ha de fracassar un i altre cop, sense importar els cops que un s'equivoca d'elecció, el que és important és l'experiència que s'adquireix amb cada sotragada. En aquest argument reforça la seva tesi tot fent la primera cita del primer filòsof, es tracta de **Sören Kierkegaard** que representava el prototip d'impotent amorós per aconseguir destresa i aquest mateix es compara a ell mateix amb el gran Don Giovanni De Mozart, que era el típic virtuós arquetípic que defensava que una cosa havia de ser acabada ràpidament i tornar-la a començar des del principi, d'aquesta manera guanyar la destresa esmentada anteriorment era molt més ràpid.

Si Bauman ja relaciona amor i mort ara també ho farà amb **AMOR i DESTÍ**, i aquest argument el sustenta amb la cita que fa de **Diótima de Matinea** la qual diu *"l'amor no ànsia les coses que estan fetes sinó les que estan per fer "*, aquesta és una clara manifestació de la relació que fa Bauman, i és molt aplicable a la nostra vida diària, així doncs quan tenim una joguina no ansi'm la seva possessió, però quant en veiem una que fa temps que la volem l'ansi'm cada vegada més, ja que pensem en les experiències que compartirem amb ella, el mateix passa amb l'amor i les parelles. L'amor no ànsia una cosa que ja posseeix sinó que ànsia aquella cosa que no és posseïda. Amb aquesta relació que s'estableix entre els dos termes, és important destacar el que Bauman deia, si l'amor és en gran part destí, aquest comportarà riscos molt alts, que finalment donarà a relluir dues incògnites, així també definia el destí com una cosa que no és pot preveure *"Destí capritxós, inquietant, misteriós futur, impossible de preveure, de prevenir, de córrer o aturar-se"*. D'aquesta manera la paraula **ESTIMAR**, segons Bauman, és obrir-li les portes a aquest destí incert, donar-li llibertat al ser, i d'aquesta conjuntura en sorgeix un altre tema de debat, la por que s'origina davant de la incertesa.

Zygmunt cita una altre figura bastant important com és **Erich Fromm**, que amb la seva obra *"L'art d'estimar"*, cita les qualitats més importants per estimar, com serien: El coratge, la fe i la humilitat, tres ítems que avui dia no hi són molt presents en la societat, per la qual cosa aquesta no funciona com a sòlida sinó com a líquida. Al llarg del llibre Bauman citarà varies vegades aquesta figura per defensar els seus arguments. A causa de la manca d'aquestes qualitats la societat ha experimentat una evolució que ha sigut portada al límit tot originant una **SOCIETAT DE CONSUM** que es correspondria a la societat que tenim actualment.

Aquesta societat de consum és una societat material, que no vol fer esforços per aconseguir les coses, vol alternatives i coses ràpides.

Aquesta és la societat a la qual Bauman s'estava referint en el seu anàlisi de la societat, una societat mancada de valors immaterials, mancada de metes i objectius. A partir d'aquí, les vegades que utilitzarà o parlarà d'aquest terme seran indefinides.

El filòleg fa una mena de relació entre aquest terme i les relacions d'avui en dia, ja que compara la persona amb productes, de tal manera que vist des d'aquest punt, som una societat de productes i quan no volem el producte o ens cansem d'ell el retornem o el tirem, per tant, està comparant els productes amb les relacions. Per sintetitzar-ho més, quant una de les dos persones es cansa de l'altre aquesta és deixada igual que un producte que es retorna, i l'amant que ha decidit deixar d'estimar, anirà en busca d'un altre producte el qual pugui posseir i deixar després quan es cansi. Les relacions no seran una excepció a aquesta societat de consum " *A cas hi ha una raó per la qual les relacions de parella siguin una excepció a la regla ?*" Per aquesta raó Bauman afirma que ens hem tornat en una societat materialista i consumista, i aquesta és la raó per la qual Z.B fa referència a termes com volàtil, efímer, fugaç, líquid. Ho afirma amb la cita següent que fa

"Cultura de consum, partidària, solucions ràpides, satisfacció, instantània, resultats que no requereixen temps prolongats, els segurs contra tot risc" [Pàg. 22].

Té un paper molt important el terme "consumir" ja que Bauman relaciona el desig amb l'anhel de consumir.

"El desig és l'anhel de consumir, d'absorbir, demorar, ingerir i digerir, aniquilar." [Pàg. 24],

i per tant aquesta forma d'anhel de desig el que causarà serà una alteritat ja que el que es pot consumir atrau i d'aquesta manera una persona pot eliminar el seu desig de satisfacció. Per sintetitzar-ho més parla d'aquest desig com l'anhel d'estimar, i és en aquest punt on el llibre explica la concepció del amor que té Bauman, sense basar-se en altres autors importants, només es basa en el seu criteri. La concepció de l'amor que té Bauman i que defensa en la seva tesi, és doncs, la següent: L'amor exigeix un sacrifici, una qualitat que s'ha d'exercir per l'altre persona però que ha de portar a terme un mateix. L'amor també, és la supervivència d'un mateix, estimem per sobreviure, és una cosa que portem innata dins nostre.

A la paraula estimar també li ha donat connotacions importants dient que significa estar al servei de l'altre, estar a disposició, esperant ordres, però per altre part també pot significar l'expropiació i la confiscació de tota responsabilitat. Així doncs per Bauman estimar no és res més que esta depenen de l'altre persona. D'aquesta manera, les seves meres reflexions el porten a argumentar que on hi ha amor hi ha durabilitat, i on hi ha desig hi ha autodestrucció, ja que el desig ens porta a voler abraçar-ho tot, fins a portar-nos fins al nostre propi límit, que és la autodestrucció de la nostra persona.

Degut a aquest problema d'autodestrucció que planteja el filòleg ens topem amb **Catherine Jervie**, la qual defensa els punts entremetjats, no és partidària de les parelles amoroses completes sinó de les parelles a mitges.

"La llibertat dels trobaments ocasionals i la "serietat " d'una relació important" [Pàg. 26].

D'altra banda Jervie contraposa que fins i tot estan a mitges amb una persona tanques les portes a altres futures oportunitats que es puguin presentar, d'aquest problema se'n deriva el terme **ENCADANAMENT**, una paraula que Zygmunt utilitzarà amb molta freqüència i la qual constitueix gran part del significat de la seva tesi.

Aquest terme és el que designa que avui dia tinguem una societat líquida, ja que la mera idea de sentir-se encadenat amb una persona no només espanta sinó que aterra, horroritza ja que priva de tota llibertat, i és per aquesta raó per la que els vincles són tan fràgils i es poden fragmentar en qualsevol moment, i és també el quelcom de la incertesa. Clar que això no és el punt de vista de tota la societat, cal recordar que això es dona segons el criteri de Bauman. Però a aquest problema se li planteja una solució, aquesta es tracta de les " parelles no sexuals " que són aquelles les quals només volen satisfer les ganes envers del desig, per tant això implicarà que es pot deixar la porta oberta a altre possibilitats, d'aquesta manera doncs, no existirà l'encadenament a una sola persona. Fins i tot, i tal i com diu la **Doctora Lamart** poden ser més plenes i satisfactòries, d'aquesta manera no apaguen les ganes del desig.

D'altre banda Jarvie creu en les anomenades "relacions de butxaca", les quals les qualifica de breu i agradables, aquelles relacions que conservem però que no mantenim amb freqüència, d'aquesta manera no ens sentirem en cap moment encadenats. *"El seu èxit depèn només d'un mateix, un mateix és el que te el control"*. Aquesta va ser una frase de Jarvie, Bauman ha decidit incloure-la dins l'argument de la seva tesi. Jervie amb aquestes paraules vol transmetre que el control de les nostres relacions el portem nosaltres mateixos, en el moment que haguem perdut el control, haurem perdut la relació. La conclusió que n'extreu és que s'ha de mantenir la ment freda per portar a terme aquest tipus de relació, ja que no hi pot haver cap existència de sentiments, tenir la ment freda seria un requisit fonamental perquè funcioni i sigui satisfactòria.

Com he comentat anteriorment, Bauman caracteritza la nostra societat amb el nom de societat de consum, doncs ara serà el nom de **Adrienne Burgess** el que guanyarà terreny en aquest àmbit, ja que ella sustenta.

"Les promeses de compromís no tenen transcendència a llarg termini" "el compromís és resultat d'altres coses; del grau de satisfacció que ens provoca la relació." [Pàg. 29]

Aquesta idea també la sustenta **Caryl Rusbult** (experta en relacions) la qual defensa que les relacions són una font d'inversió, de diners i de temps. També parla del que busquem en una relació, i aquest argument enllaça amb el que defensa Bauman, busquem resultats immediats, no ens agrada esforçar-nos, i molt menys esperar. Però tot i això adverteix que les promeses de compromís en una relació no són res a llarg termini ja que aquestes no duren, no són transcendents. Per tant el terme *semper-fidelis* passarà a ser un tòpic, igual que *"fins que la mort ens separi"* al qual també fa una reiteració important, tractant el tema del matrimoni, segons el seu punt de vista no és res més que un tòpic, una frase antiga la qual defineix l'amor, però degut a aquesta societat globalitzant Bauman detecta el problema i planteja una restauració radical de la societat, una restauració radical de les relacions de parentesc.

Per Caryl Rusbult estar en una relació implica fer una inversió de temps i de diners, pot suposar una pèrdua de temps si aquesta inversió es mostra com una fallida.

No esta en les nostres mans decidir si una persona ens vol deixar o no, per tant, nosaltres invertim sense saber la transcendència d'aquella inversió " *considerar una relació com una transició comercial, la inversió feta en la relació sempre és insegura i està condemnada a seguir sent-ho encara que un desitgi una altre cosa: és un mal de cap i no un remei* ". Zygmunt Bauman deixa entreveure el que suposa estar en una relació i aquesta no es defineix d'una manera objectiva sinó subjectiva "*Estar en una relació comporta molts mals de cap, perpetua incertesa*", "*Un mai pot estar veritablement i plenament segur del que ha de fer, i mai tindrà la certesa de que ha fet el correcte o que ho ha fet en el moment adequat*", destaca un cop més el poder de la incertesa. També recalca el poder de la inseguretat, estarem insegurs la majoria de cops ja que no tenim cap garantia de "seguretat", amb aquesta idea Bauman afirma que ens aterra el futur i el que ell pugui afectar en les nostres vides.

"De manera que el futur és aterrador, desconegut e impredecible, ningú pot preveure que serà del que ara és" [Pàg. 46],

es crea una disjuntiva entre relació d'incertesa i futur.

Un altre aspecte important per reforçar la tesi de Bauman és la segona cita consecutiva que fa de **Lögstrup**, el qual diu que el fracàs en la comunicació esdevé el fracàs de la relació. La manca de comunicació en les parelles és molt freqüent ja que molt d'elles són propenses a les anomenades "**relacions còmodes**". Moltes vegades per tal de no voler discutir i complaure a l'altre persona no diem el que pensem, sovint les persones ens conformem amb un "**ja està bé**" de la situació, però l'aspecte principal i el que també defensa Bauman és la voluntat que tenim de voler canviar a les persones envers d'adaptar-nos a elles. És per aquest factor pel qual la majoria de relacions s'acaben, per la falta de comunicació. Degut a aquest últim factor ens trobem amb el terme més terrible de tots i el que ha ocasionat més problemes als nostres amants, **POSSESIÓ**.

"L'amor només pot ser possessiu" [Pàg. 33].

El terme **POSSESIVITAT** designa a aquell grup de persones amb una gran voluntat de pertinença particular, allò que és seu, i com que és seu no potser de ningú més.

En deriva d'aquest factor el maltractament, ja que, (tal i com exposa Bauman) som capaços de fer qualsevol cosa perquè aquella persona no ens abandoni, perquè aquella persona no sigui mai inexistent en la nostra vida. D'alguna manera el filòleg argumenta que hi hagi maltractament en la societat actual, però tot i que sigui donat per la possessió, aquesta possessió es donada per la incertesa i la inseguretat del món globalitzat.

També fa una altre cita de **Levinas** amb el qual extreu aquesta idea de fragilitat de l'amor, ja que és un autor que va assegurar que la decadència de l'amor es dona per quatre factors: possessió, poder, fusió, desencadenament.

És en el últim punt on es dona la fragilitat de l'amor, però fins i tot, tal i com defensa aquest autor i com confirma Bauman, quan l'amor ja ha triomfat es topa amb la seva última derrota, quan creiem que tot va bé i que l'amor és l'única cosa segura que sabem, aquest s'apaga, es desfà. D'altre banda, l'amor no sap que el depara, d'aquesta manera el compara amb un préstec hipotecari, ja que és incert i inescrutable. I és en aquest punt on es reitera amb la relació **AMOR-MORT** dient que la incertesa del futur incert de l'amor acaba portant-lo a la seva derrota i això comportarà que el fracàs de l'amor sigui tan aterrador com la mort. Doncs, és d'aquesta manera, que d'una forma inconscient la societat busca aquell tipus d'amor que no el mati, que no l'absorbeixi, que no el porti a la autodestrucció;

"La temptació d'enamorar-se és poderosa, però també ho és l'atracció que exerceix l'escapada." "Ens indueix a buscar una rosa sense espines, que està sempre present i resulta difícil de resistir" [Pàg. 36]

Un cop més Z.B torna a fer al·lusió a la voluntat de fallar i tornar a intentar. Tal i com deia **Franz Kafka** "tot el que pot ser és i tot el que pot succeir succeïx " d'aquesta manera es segueix un cicle: Intentar, errar, fracasar, intentar-ho de nou tot i el fracàs;

"Seguir intentant i fracasant en cada intent és humà, massa humà" [Pàg. 37]

Zygmunt Bauman, com ja he esmentat abans, no creu en les promeses ni en el matrimoni, ja que el veu com un tòpic, tampoc creu en el anar a viure-se'n junts per consolidar la relació ni enfortir els seus vincles, ni tampoc ajuda el sexe ni el matrimoni, defensa la seva postura tot dient: "La relació de parella no és més que una coalició d'interessos confluents", "la gent va i ve, les oportunitats tal i com se'n van truquen a la porta un altre cop i desapareixen poc després de deixar-les entrar". Sosté que la societat busca una relació de parella per no caure en aquesta fragilitat, per fugir d'aquesta liquiditat. Així com diu que el matrimoni no suporta la relació de parella també parla del paper que juguen els fills dins d'un matrimoni, així com va dir **Volkmar** actuen de "pont" entre les dos parts de la parella

"Amb la nova fragilitat de les estructures familiars, amb esperança de vida més curta, un fill pot ser un "pont" fins a alguna cosa més perdurable" [Pàg. 63],

qualifica als fills com un "llinatge" d'unió. No és estrany doncs, que la societat tingui fills per salvar el seu matrimoni i fer un pont que uneixi i enforteixi el vincle per sempre, veuen la figura filial com una eina de perdurabilitat. D'altra banda Volkmar també compara als fills amb les compres, ja que tenen un cost i un benefici molt gran, per tant, això encara ho convertiria més en una societat de consum material, els fills costen més que qualsevol altre cosa que et poguessis comprar, els fills són una carga. Així com hi ha parelles, d'altre banda, el filòleg també recolza el fet d'estar sols, la societat liquida sent temor a la simple idea de estar sol, de sentir-se sol per no tenir un vincle amb ningú. En paraules de Bauman;

"El que hem après durament amb les ruptures és haver estat abandonats per la pròpia companyia, sense ningú amb qui poder contar perquè ens acaricia, ens consoli i ens doni una mà, és aterrador i espantós, però que ningú se senti aterrat en el cas d'estar sol, ja

que quan es lluita un s'assegura que realment té algú amb qui contar perquè faci totes aquestes tasques". [Pàg. 64]

Com bé diu, ens aterra el fet d'estar sols ja que en una parella busquem carícies, efecte, un suport important, protecció... i al estar sols podem pensar que manquem d'aquests trets, hem d'amar per naturalesa.

L'ésser humà no està fet per estar sol, sinó que ha de viure en companyia.

D'altre banda també argumenta en la seva tesi que si ja no hi ha unitat en les parelles és perquè elles mateixes ja no creuen en aquesta unitat com el "nosaltres", aquest impuls cap a la llibertat que es desperta del sentiment d'encadenament és un altre factor que fa que la unió no sigui perdurable sinó que sigui temporal, i passat un cert temps aquest sentiment d'unió serà mutat pel de llibertat, som estructures mutables i alterables, doncs això entraria dins dels angles de la normalitat d'avui dia. En contraposició dona a destacar la importància de les xarxes i del xat, defensa que la unió es manté gràcies al xat. Ja que la persona no sent cap mena de lligam i pot deixa-ho en el moment que vulgui, d'aquesta manera és possible evitar la situació d'encadenament que provoca estar en una relació de parella.

"Les unions no tenen en que recolzar-se, excepte en el xat i els missatges de text: la unió només es manté gràcies a la nostra conversació, el que deixa de parlar queda fora. El silenci és igual a l'exclusió". [Pàg. 55]

Tot i aquest tòpic del matrimoni, Bauman també ressalta l'existència de les parelles semiadosades, tal i com diu el nom, es tracta de parelles de temps parcial, avorreixen la idea de compartir la casa i prefereixen viure en habitatges separades, comptes bancaris i cercle d'amics separats, comparteixen el seu temps i espai quan en tenen ganes. Aquest prototip de parelles constitueixen el 70% de les relacions actualment, ja que molt d'elles no volen crear ni que la seva parella els hi creï dependència, d'aquesta manera el grau d'encadenament no serà tan elevat, en cas de fallida amorosa la parella seguirà conservar tot el que tenia abans d'ajuntar-se, d'aquesta manera la pèrdua no serà tan gran. Desplacen el vell estil del matrimoni "fins que la mort ens separi" per un "ja veurem com funciona", és reemplaçat per una "reunió de temps parcial i **flexible**".

Bauman s'allunya una mica de l'àmbit amorós i es centra en l'àmbit de la globalització, degut al canvi constant dels líquids, les estructures i sistemes líquids junt amb la globalització provoquen aquests problemes.

En aquest llibre el filòleg també defensa la tesi de sexe sense amor, així com sostenia **Erich Fromm**, el qual feia una distinció entre unió mitjançant l'amor i el sexe que no implica amor;

" el sexe només pot ser un instrument de fusió " [Pàg. 67].

Fromm no creia en els dos termes junts, un dependent de l'altre, sinó que creia en els dos termes per separats, ja que l'amor no és perdurable però el sexe es un instrument de fusió entre les dos persones, defensa que hi pot haver unió sense amor.

Amb l'argument de Fromm Bauman aprofita per tornar a donar rellevància a aquesta societat de consum fent una correlació de **PRODUCTE-SATISFACCIÓ**, "*I si no està completament satisfet, retorni el producte i el seu diner serà reemborsat*", amb aquesta frase sentència clarament el paper de les persones dins del seu pensament líquid, tots som productes i a tots ens agrada consumir productes, però si aquests no ens satisfan estem en tot el nostre dret de tornar-los i els nostres " diners " en seran reemborsats també, per tant, no perdríem res. Tot aquesta manifestació es dona per l'alliberació del sexe. En aquest mateix context es parla de la **VOLÀTIBILITAT** de les coses;

" Volar lleuger produeix alegria, volar a la deriva és angioxant" [Pàg. 68],

aquest és especialment un tema que preocupa a Bauman i a la societat contemporània "*les pèrdues que suportem avui i els preus a pagar demà és el que més ens preocupa*", "*cada angioxa fereix i turmenta en la seva pròpia època*". En aquests mateixos termes fa una altres distinció entre *l'homo sexualis* i *l'homo consumens*, el primer el descriu així com: perquè desitja, perquè anhela, i el segon el defineix com perquè compra i produeix.

Aquesta mera distinció és com veu l'home avui dia. Amb la frase:

"la mida del èxit en la vida del homo consumens (l'home que consumeix) no es mesura pel volum de compres sinó per el balanç final" [Pàg. 72].

Com més bo hagi sigut el seu balanç final més bona haurà resultat la compra. En canvi, la repetició d'utilització de béns porta a la frustració, aquests individus que repeteixen aquesta utilització de béns són exclosos de la societat, són els anomenats **FRACASATS**. Per això, tot integrant de la societat líquida que segueixi amb una estructura sòlida en serà exclòs, no hi ha lloc per les parelles que perduren casi tot una vida, no hi ha lloc pels fracassats, s'han de renovar els béns constantment (vet aquí que la societat canviï constantment de parella). El sexe sense compromís (de "reembors") farà que es doni una disminució de la fragilitat. D'altre banda el sexe és:

"la terrible i alarmant incertesa que s'hauria de convertir en el major malson de la MODERNITAT LÍQUIDA MODERNA." [Pàg. 74].

Per argumentar això Bauman diu que el trobament sexual produïa que la societat es preguntés i es comencés a aterrar sobre si significava el primer pas cap a una relació, ja que un cop haver mantingut relacions amb una persona, es replantegen les coses, però tot acabarà abordant a un sexe sense compromís. **Mila Kundera** tracta el sexe com un episodi més en la vida d'una persona, aquesta interessant observació que va fer Bauman, va servir per afavorir la seva tesi.

" La unió sexual és per si mateixa una vida breu: en la vida dels implicats és un EPISODI" [Pàg. 75].

Ens trobem que Mila Kundera torna a fer a referència al matrimoni com un acte d'**ACCIÓ-CONSEQÜÈNCIA** ja que des de el seu punt de vista afirma que la societat ha d'acceptar que els actes tenen les seves conseqüències;

*“La **INCERTESA** és substituïda per la **CERTESA** de que els actes tenen transcendència i porten conseqüències que poden ser més perdurables que les seves causes”* [Pàg. 75].

Mila és partidària de la reflexió, reflexionar a on ens portaran i que implicaran en la nostra vida les decisions que volem prendre i portar a terme, perquè al final seran més transcendents i perdurables que la pròpia causa a la que ens va conduir. Una altre aportació important en el tema del matrimoni és la que fa **JUDITH BURLER**:

"Si la felicitat prevista no arriba a materialitzar-se, sempre està la possibilitat de donar-li les culpes a una elecció equivocada abans que a la nostre incapacitat per viure a la altura de les oportunitats que se'ns ofereix". " Sempre està present la possibilitat de sortir-se del camí abans escollit per aconseguir la felicitat i tornar a començar, fins i tot des de zero, si el pronòstic ens sembla favorable" [Pàg. 80].

Aquesta podria ser una de les causes per la qual el matrimoni no funciona i per la qual la gent es separa, ja que volen assolir la seva felicitat, tot començant de zero i això comporta la volatilitat de la societat líquida, vol assolir els seus propis objectius pensant en omplir-se a un mateix. Societat intrínseca.

Una altre cita important que Bauman ha decidit introduir dins la seva tesi ha sigut la figura de **SIGUSCH**, ell afirma que no importa que es fagi amb amor, sinó que el que realment importa és que es busqui i es trobi el plaer instantani que ens porti a la satisfacció instantània;

“No és important el que es fa sinó simplement que passi”. [Pàg. 76].

En aquest punt de la seva tesi el nom més important que podem trobar seria el de **FREUD** que fa un assaig sobre la moralitat sexual, tot dient *“Quan la qualitat ens decepciona, busquem la quantitat”*.

“Quan la duració no funciona podem remetre'ns en la rapidesa del canvi”. [Pàg. 82],

en efecte amb aquesta cita de Freud podem apreciar com s'adí a l'argument que dona Bauman, la societat líquida contemporània moderna no para de buscar la satisfacció instantània personal, és per aquesta raó que quan la durabilitat no funciona busca un canvi el més ràpid possible per tal de que un mateix no surti perjudicat, per aquests canvis ràpids i sobtats els vincles no tenen temps de de solidificar-se com és debut. Això comportarà que cada cop la societat moderna líquida estigui més desorientada, manquen el referents i els models a seguir i el que voldrà es trobar una orientació en aquest punt el filòsof dona importància al paper dels vidents.

Els vidents són aquelles persones que podien “garantir “una orientació dins del caos , ja que la societat pensa que seran els únics que tindran resposta a moltes de les seves incerteses, es deixen emportar pel poder de persuasió d'aquests, aquest fet mostra una societat amb poca autoestima, insegura i atemorida. Tot això condueix a la formulació de preguntes com:

"Em val la pena? Em serveix d'alguna cosa? "acaben per determinar que les seves parelles els hi donin més espai. No esperen que els compromisos un cop pactats (matrimoni) tinguin valor de perpetuïtat" [Pàg. 83],

com afirma Bauman.

Tot i el benefici que se'n porten els vidents són ells mateixos els que diuen que la societat no es deixi atrapar, amb paraules textuais: *"eviti les abraçades massa fermes"*, també donen a recordar que:

"com més profunds i densos siguin els lligams, vincles i compromisos major és el risc" [Pàg. 83].

No s'han de crear vincles sòlids ja que el risc que es corre a que aquest es destrueixi és cada cop major ja que ens ho estem jugant tot a una sola carta, no hi ha cabuda dins el món globalitzat actual per una societat sòlida.

Varis autors com **JHON URRY** i **LOUISE FRANCE** són amb els que Bauman s'ha basat per donar importància a les connexions en la seva tesi, la societat no pot desenganxar-se del seu mòbil, aquest simple fet fa que l'apropament virtual i les connexions humanes siguin més habituals i superficials, més intenses i més breus;

"Les connexions solen ser massa superficials i breus com per arribar a ser un vincle. A diferència de les relacions humanes que són difuses i efímeres" [Pàg. 87].

Així com també afirma:

"Les connexions demanen menys temps i esforç per ser realitzades i menys temps i esforç per ser trencades" [Pàg. 88]

És per aquest mateix argument per el qual les connexions triomfen, perquè no suposen cap pèrdua de temps i cap tipus d'esforç i els vincles que es formen no es gens sòlids, ni fermes, ni perdurables, no afectarien en gran magnitud en el cas de tallar la connexió.

Amb aquest mateix argument **LOUISE FRANCE** defensa les cites per internet i com aquestes floreixen, són un simple entreteniment

"Les cites per internet tenen avantatges que els trobaments personals no tenen" [Pàg. 91],

amb això vol donar a entendre que un sempre pot oprimir, esborrar no hi ha res més fàcil que no respondre a un e-mail, els retrobaments on-line poden donar cites sense riscos , d'aquesta manera és possible fer una reducció de riscos a jugar-s'ho tot en una sola carta, tal i com deien els vidents, France dona una solució alternativa a aquesta reducció de riscos.

També sustenta que:

“Les cites per internet mai haurien tingut l'èxit que estan tenint sense el recolzament i l'ajuda de la desaparició de les relacions de temps complet, el compromís i la obligació d'“estar allà cada cop que hem necessités”, de la llista de condicions indispensables d'una parella” [Pàg. 92].

Això significa que la societat individualitzada líquida i moderna ha fet dels compromisos a llarg termini un terreny fangós, i de la obligació d'assistència mútua de tipus “vingui el que vingui”, una perspectiva que no resulta ni realista ni mereixedora de majors esforços”. Amb això destaca la comoditat de la societat actual i la frase “vingui el que vingui” és una sentència clara al grau alt d'incertesa. Bauman conclou l'apartat de la seva tesi de societat de consum tot dient:

“Tractar als altres éssers humans com objectes de consum segons la quantitat de plaer que poden arribar a oferir-nos en termes de “cost-benefici” [Pàg. 104].

Un altre punt bastant important que tracta Bauman dins la seva tesi és sobre la dificultat que tenim d'estimar als nostres propers com un “jo propi”. Arribat a aquest punt de la seva tesi és interessant saber el que defensa i argumenta sobre el tema, ja que un cop analitzat quin era el problema de la societat actual i perquè aquesta es denominava com a líquida, és important mirar el perquè som tan intrínsecs i el perquè ens costa estimar als nostres com si fóssim nosaltres mateixos.

Un cop més torna a citar a **FREUD**, un autor molt important en la història de la psicoanàlisi i de la sociologia respectiva, ell creia en el precepte de “*Estima als altres com a tu mateix*” però aquesta mentalitat que atribueix Freud és el més oposat a la classe de raó que promou la civilització actual;

“ La raó del auto interès i de la recerca de la pròpia felicitat” [Pàg. 105].

No podem estimar als altres com a nosaltres mateixos perquè el poder del auto interès ens guanya la batalla, aquest més líquid en el qual vivim no es regeix per proporcionar satisfacció a les altres persones sinó que es regeix a partir de la satisfacció i interessos propis, així doncs, quan es tracta de donar aquests dos termes a una altre persona ens resulta una incapacitat, ja que no estem dotats dels factors necessaris com per poder-ho fer, segons Freud, amb el qual Bauman hi està totalment d'acord. Amb aquest pretext es dona la idea de:

“Si estimo a algú és perquè aquella persona ho mereix d'alguna manera” però d'altre banda: “Si aquella persona em resulta estranya i no em pot atraure és gràcies al seu propi valor o a la importància que pugui haver agafat en la meua vida emocional, hem resultarà molt difícil estimar-la” [Pàg. 105].

Amb aquest problema molts cops es pot plantejar el conflicte següent: una persona no sol descobrir si l'altre persona, la qual a d'estimar com si es tractés d'ell mateix, mostrarà un mínima consideració:

"En el moment en que li convingui, no dubtarà en ferir-me, burlar-se de mi, culminar-me i demostrar-me que te més poder que jo" [Pàg. 105].

Aquesta cita que fa Freud demostra el pur interès personal que hi ha avui en dia en el nostre món globalitzat. D'altre banda també esmenta que l'amor a un mateix és el pas de l'instint de supervivència cap a la moralitat.

"La supervivència de un humà es transforma en la supervivència de la humanitat en el ésser humà" [Pàg. 107].

El concepte "**ESTIMA ALS ALTRES COM A TU MATEIX**" presenta l'AMOR a sí mateix com una cosa que es dona de manera no problemàtica. L'amor a sí mateix es pura supervivència."

Estimar al teu pròxim com a un mateix fa que la supervivència humana sigui diferent a la supervivència de totes les altres criatures vives.

Però Bauman amb aquest context, planteja la pregunta: "Què significa l'amor a un mateix? Què es el que estimo "en mi mateix"? Què és el que estimo quan m'estimo a mi mateix? I en treu la seva pròpia resposta: "L'amor impulsa a "aferrar-se a la vida" i "tractar de seguir en vida per bé o per mal". D'aquesta manera argumenta l'estimació a un mateix com a mètode de supervivència. Però tot i això, també ho contraresta;

*"La **SUPERVIVÈNCIA** pot aconseguir-se sense l'amor a un mateix" [Pàg. 108].*

Per tant planteja dos problemes, hem d'estimar-nos a nosaltres mateixos per mètode de supervivència, però aquesta mateixa supervivència també es pot aconseguir sense la nostra pròpia estimació, són dos sentències totalment contradictòries però l'argumenta amb la idea de "Per sentir amor per a un mateix, necessitem ser estimats", és a dir, els éssers humans necessitem de l'altre persona per poder estimar-nos a nosaltres mateixos, això, òbviament, acabarà desembocant en una dependència a l'altre persona. Per ser més específic en la seva tesi Zygmunt, segons el seu propi criteri, explica que l'amor a un mateix està edificat sobre l'amor que ens ofereixen els altres, "Els altres han d'estimar-nos primer per que nosaltres puguem començar a estimar-nos a nosaltres mateixos". Aquesta regla de dos implica que els altres juguen un paper important en la nostra pròpia autoestima i seguretat, si ens premien les nostres actituds, valors virtuts, nosaltres podrem començar a edificar la nostra estimació, evidentment, no tots els autors filòsofs importants pensen de la mateixa manera, per la qual cosa aquest tema portarà a desinències importants, ja que el món no es regeix per la dependència als altres sinó per la dependència a un mateix. Perquè els lectors vegin un exemple clar del que vol transmetre, cita al gran director cinematogràfic, SPIELBERG, tot fent una comparació de la humanitat i inhumanitat que hi ha en el món basant-se en una pel·lícula La llista de Schindler en el que es veu clarament el concepte "estima als altres com a tu mateix". Schindler protegeix als jueus com si fossin els seus jueus: "Sobreviure als altres, sobreviure a qualsevol preu i en qualsevol circumstància, passi el que passi, fent el que s'hagi de fer". Tracta el tema del HOLOCAUST per explicar que la vida només està feta per aquells que són més forts, que són els que al cap i a la fi sobreviuen a les circumstàncies i obstacles que la vida et pot imposar.

“La vida és sobreviure. Viuen els més forts. Mentre un és el més fort, pot lliurar-se sense càstig del que els més dèbils l’hi hagin fet” [Pàg. 114],

d'aquesta manera els lectors podran apreciar que el que defensa Bauman és la humanitat en un sentit ple, l'estimació a les nostres persones pròximes només s'aconseguirà per mitjà de la humanitat de la societat líquida actual, tot exclouent els interessos propis i la pròpia satisfacció.

Bauman torna a fer referència a la societat de consum i a la metàfora que fa entre productes i persones;

“Totes les coses valuoses de la vida humana són només vals de compra, aquest valor fa que la vida sigui digna de ser viscuda” [Pàg. 111],

per tant, en aquest punt hi haurà una correlació amb l'*homo consumens* del qual parlava al principi de la tesi. Constitueix que la idea d'humanitat d'una persona, és a dir, les seves inquietuds, problemes, dubtes... constitueixen la de les altres persones.

Com ja s'ha pogut veure fins ara la humanitat ha sigut i esta sent distorsionada pels diversos corrents líquids que afloren en el món globalitzat, la pròpia humanitat és la encarregada o en altres termes també es podria dir la culpable de la impuresa de la humanitat, de la corrupció de la pròpia i la corrupció del criteri de la mateixa. **KORZCAK**, un altre autor important citat és partidari i defensa la humanitat pura i sense ser distorsionada, aquesta humanitat pura i sense distorsions la constituïran els nens, per això, ell mostra un amor especial als nens, ja que gràcies a ells encara hi pot haver un racó d'aquesta humanitat pura.

“Korzczak estimava als nens com pocs de nosaltres som capaços d'estimar, però el que estimava d'ell era la seva humanitat” [Pàg. 112].

Ell creia que els nens eren la humanitat en la seva millor faceta, ja que no era distorsionada ni truncada, es constituïa en estat pur, íntegra, completa en la seva infància incipient i d'un potencial encara no contaminat. Però tal i com sosté aquest autor la humanitat es distorsiona a mida que una persona creix, la única manera de trobar aquella humanitat pura és buscar-la en els nens, però només per un temps, ja que passada l'etapa de la infància la societat contaminarà aquesta puresa tot fent-la inexistente. Un cop que aquesta puresa s'ha contaminat entra a forma part de la liquiditat del món actual, serà impossible de recuperar. Quant això passa afirma que una persona ha perdut la seva dignitat, aquest món actual va ser construït amb dignitat, però aquesta dignitat s'ha anat perdent el que Korzszak vol, i Bauman hi està totalment a favor, és que intentem preservar la nostra dignitat com a civilització humana;

“Intentem protegir la dignitat amb la que neix tot ésser humà dels lladres i estafadors que pretenen robar-la o distorsionar-la o fins i tot mutilar-la” [Pàg. 113].

Per tant si llegim entre línies interpretem que la dignitat es perd degut a aquelles persones que intenten fer-la desaparèixer. Només la etapa d'infància són anys de dignitat i per això s'ha de protegir. I tal i com ja constatava anteriorment s'ha de protegir als nens d'aquest

món canviant, d'aquesta manera protegim la dignitat en estat pur. Korzckak creia que era el valor més apreciat de la humanitat i per això s'ha de conservar.

Un cop més Bauman torna a citar a LÖGSTRUP, però aquest cop ho fa per reiterar que:

“Les persones tendeixen a construir les seves imatges del món en funció de les seves experiències” [Pàg. 117],

més específicament, quan una persona ha sigut víctima, vol fer víctima a una altre persona, el mateix passa amb l'amor, quan una persona ha viscut experiències dolentes, fa que una altre persona cregui que també serà víctima i que viurà experiències dolentes igual que ella. Segons el mateix autor la imatge d'un món confiat i fiable s'oposa a la imatge que ofereix la sèrie SURVIVOR, el primer missatge que volia transmetre era “no confiïs en ningú”, el segon missatge era “la vida és un joc dur per gent dura. Cada partida comença de zero, els mèrits passats no contem, un mateix val segons els resultats de la última batalla. ”No ens hem de deixar guiar per les experiències dolentes ni per les batalles perdudes, sinó que cada nou principi comencem de zero, i el que realment conta és el resultat final de l'última batalla, l'haguem guanyada o no. Finalment el tercer missatge que volia transmetre era “Els altres són, en primer lloc, competidors que conspiren els rivals: posant-nos trampes, ansiosos de que ens entrebanquem i caiguem”, donant entendre d'aquesta manera que s'ha de lluitar per un mateix. **LÖGSTRUP** compara la supervivència amb el mon **DARWINIÀ** “només el més fort sobreviu”, fa un balanç entre la supervivència en el món líquid actual i la teoria de DARWIN.

Un altre punt de vista de relació pura seria el que dona **ANTHONY GIDDENS**, en la actualitat aquest terme és la forma predominant d'unió humana, que s'estableix:

“pel que cada persona pot obtenir” i “ només és continuada mentre que ambdues parts pensin que produeix satisfacció suficient per que cada individu segueixi en ella” [Pàg. 120].

Si la relació dona suficient satisfacció el vincle no es trencarà, però en el moment que un dels dos es senti insatisfet aquesta es desfarà. GIDDENS compara la relació pura actual amb el **MATRIMONI** que era una “condició natural”, la seva perdurabilitat es dona per fet. Abans, en temps sòlids, el matrimoni era una condició natural, tothom es casava ja que no existien ni les inseguretats, ni les incerteses, ni els temors ni els dubtes que ha conduït la societat líquida contemporània actual. El matrimoni estava vist com una garantia de perdurabilitat degut a que les estructures i també les persones eren invariables, immutables, es mantenien sempre sòlides. Per tant, era molt més fàcil poder predir un futur a aquella relació, tot el contrari del que passa ara.

Una de las característiques de la “**RELACIÓ PURA**” és que pot ser conclosa, a voluntat, per qualsevol de les dos parts en qualsevol moment en particular.

Així com també diu que per què una relació tingui possibilitat de durar, és necessari el compromís: però qualsevol que es comprometi també corre el risc de resultar greument ferit en el futur, en cas de que la relació sigui dissolta.

Dona a reluir una altre visió:

“El compromís amb una persona o unes altres persones, un compromís incondicional, i més encara en un compromís del tipus “ fins que la mort ens separi “, en les bones i en les dolentes, en la riquesa i en la pobresa, s’assembla cada cop més a una trampa que s’ha d’intentar evitar a qualsevol preu” [Pàg. 121],

segons ell no s’ha de caure en la trampa de la frase “fins que la mort ens separi” ja que ens obliga a lligar-nos per sempre, i és una cosa que s’ha d’intentar evitar, ja que quant un dels dos components de la relació vol deixar-ho la frase ja no te ni veu ni vot. Per últim parla sobre aquelles persones que ho donen tot en una relació *“Invertir tots els teus sentiments en la relació sempre és una alternativa arriscada. Invertir sentiments profunds en la relació i jurar fidelitat implica córrer un enorme risc”*. Amb això vol dir quelcom que ens arrisquem a donar-ho tot i perdre-ho tot al mateix temps, hem d’evitar que una relació ens creï dependència, ens hem de mantenir sempre el més al marge possible. Per aquesta mateixa qüestió acostumem a tenir dependència a la nostra parella, però aquesta pot marxar en qualsevol moment, tenir dependència es sinònim d’estar lligat.

“Una persona està lligada però la seva parella pot marxar quan vulgui, el lligam que el lliga a la parella no és suficient per assegurar la permanència de l’altre” [Pàg. 121].

Totes les relacions pures són fràgils, destinades a durar mentre resulten convenients i per tant “amb data de caducitat”, això no és un terreny fèrtil perquè es formi la confiança i per tant, no funciona. El que treuen credibilitat a les propostes de LÖGSTRUP no tan sols són “La malaltissa fragilitat i la vulnerabilitat de les relacions de parella, sinó que també la fluïdesa, la fragilitat i la transitorietat, la famosa “flexibilitat”.

Tal com senyala **LÖGSTRUP**:

“El món sembla conspirar en contra de la confiança” “La confiança ha sigut sentenciada a una vida plena de frustracions”. “En la nostre societat la confiança no és un gran estímul” [Pàg. 122].

Cal afegir que en la seva teoria dels “actes morals” (no es fan per treure profit d’alguna cosa, sinó sense esperar res a canvi) remarca la sentència:

“sense protegir-te d’una decisió incorrecte mai podràs buscar l’elecció correcta” [Pàg. 125],

sintetitzant-ho, sempre tendim a protegir-nos de les decisions que ens semblen incorrectes però d’aquesta manera només aconseguirem no ser capaços de cercar les que són correctes.

Un cop fets aquests apunts dels autors anteriors, Bauman segueix la seva tesi tot relacionant el canvi fonamental en el terreny social, cultural i polític amb el passatge del món “**SÒLID**” i la etapa “moderna **LÍQUIDA**”. Com es lògic, si les estructures estan en constant moviment i transformacions la societat també canviarà, i per tant, atribueix la globalització com el principal motor d’aquest passatge entre els dos mons.

Amb aquest apunt Bauman ja entra més a la part d'argumentació del món líquid i la liquiditat respectiva, això farà centrant-se en parlar de les ciutats i els estranys que hi habiten.

“Les ciutats són espais on els estranys viuen i es mouen amb una estreta i mutua proximitat” [Pàg. 140].

Això de viure rodejat d'extranys provoca la **“POR AL QUE ES DESCONEIX”**. Tenir por a lo desconegut incita a la incertesa, tensions, ansietat dels “extranys” a la ciutat. Parla en segon sentit i fa referència al temor que patim els ésser humans al tenir por al que es desconeix. És per això mateix que l'era de la modernitat líquida esta repleta de crisis i depressions, ja que el món és una equació desconeguda en el que cada dia lluites per un objectiu determinat. El mateix passa en una ciutat, Bauman suposa la següent situació perquè els lectors entenguin al que està volent fer referència: dins d'un veïnat tothom es coneix, no hi ha res desconegut per tant el grau de confiança entre veïns és mutu, si en aquest veïnat s'introdueix una persona desconeguda, l'actitud dels habitants del veïnat canvia totalment ja que no els hi resulta totalment desconeguda, és en aquest punt on es dona l'inici de por, incertesa, inquietud. Amb aquesta clara situació Bauman vol sintetitzar que l'entrada d'una persona que ens resulta desconeguda en la nostra vida ens atemoreix, ens inquieta, per això els vincles són cada cop més fragmentables, perquè no deixem que una persona que ens resulta desconeguda posi el peu d'entrada en la nostra vida. El mateix podria passar girant la situació, no ens embarquem a situacions desconegudes per temor, la societat actual prefereix no corre riscos i anar sobre segur en totes les circumstàncies, però en la modernitat líquida això resulta totalment impossible.

*“La moderna vida líquida esta condemnada a ser erràtica i capritxosa”. **“L'ESTRANY (IMPREDICTIBLE)** és per definició, un agent mogut per intencions que, en el millor dels casos, podem endevinar, però de les que mai podrem estar segurs”. “L'estrany és la variable desconeguda de totes les equacions calculades quant s'intenta decidir què fer i com comportar-se” [Pàg. 114],*

no sabem com comportar-nos amb una persona que no coneixem, el estranys en molts dels cassos poden ser el resultat de l'alteració de les coses.

Del modern món líquid segons el nostre autor, en deriven moltes conseqüències, una d'ella es la paraula clau, incertesa:

“La incertesa davant el futur, la fragilitat de la posició social i la inseguretat existencial” [Pàg. 153].

Una altre bon consell que dona per afrontar aquest moviment de fluxos, aquesta liquiditat i aquest temor a lo desconegut seria, en paraules textuais de Bauman:

“Acceptar la nova situació global i sobretot enfrontar-la amb èxit, portarà temps, com ha succeït en totes les transformacions de la condició humana, que impliquen un abans i un després”. [Pàg. 154].

En conclusió, la tesi de Bauman és sustentada i reforçada per molts autors, alguns més coneguts que d'altres, parla sobre temes bastant recurrents en la nostra societat actual, no és una tesi per la qual vulgui convèncer a les persones de fer unes coses o fer-ne unes altres sinó que és una tesi en la qual dona el seu punt de vista des de la subjectivitat, mostra els seus contres i a favors amb els respectius.

Bauman és un home molt documentat i ho demostra en aquesta tesi que fa del llibre, en molts casos és un llibre d'autoajuda, però destaca l'alt grau d'argumentació i la rigorositat amb la qual porta a terme els seus arguments, no vol donar a entendre la seva falsedat en les fonts de documentació que porta a terme.

En quant a la complexitat, no és una tesi que mostri molta complexitat en quant al grau de llenguatge o vocabulari, però evidentment sí que hi han termes clau als quals cal un coneixement per poder entendre tota la resta.

En quant als temes que parla, cal una lectura prèvia de l'autor i la seva filosofia per poder entendre els problemes que planteja i del que està parlant i fent referències i correlacions en tot moment, hem de saber que significa el terme “modernitat sòlida” i el terme “modernitat líquida”, cal saber el perquè d'aquests dos termes i com s'han originat, cal posar-nos també una mica al dia de com funciona la societat actualment i quines són les seves mentalitats, inquietuds, pors, valors, etc.

Els problemes que planteja són els comuns dins del context del qual parla, són problemes que deriven del mateix conflicte de la modernitat líquida, amb el que Bauman atribueix el seu principal motor a la globalització. Si es dona un canvi en les estructures, es dona una transformació en la societat i si es dona un canvi en la societat es dona un canvi en la mentalitat de la societat i en les formes tradicionals de les estructures, acaba conclouent que en el món actual no hi ha cabuda per els sòlids i si és així tota estructura sòlida acabarà desapareixen ja que serà absorbida per la fluïdesa i la liquiditat. Són temps de líquids.

4. L'ESTUDI MONOGRÀFIC: LA MEVA TESI

Vull començar la meva tesi tot dient que és per mi l'amor en el seu sentit total de la paraula.

Per a mi l'amor és un acte que sorgeix del nostre subconscient, un acte que cada ésser humà i no humà porta dins, si he dit no humà, els animals també poden manifestar amor, per tant, un acte innat. Tot i ser un acte innat s'ha adquiereix i s'aprèn al llarg del temps, al llarg de les etapes que experimenta una persona en la seva evolució, des que neix fins que es mort. No totes les persones el manifestem de la mateixa manera i no tots tenim un coneixement del terme de forma correcte. Si bé mirem, en el món globalitzat en el qual vivim, hi ha varis punts de vista sobre l'amor, es tracta d'una paraula amb significat molt subjectiu. No tota la societat el sent i el viu de la mateixa manera, i és aquí on la meva tesi topa amb l'argument de Bauman: la visió de l'amor es regeix sobre la experiència que en tinguem d'ell.

De fet, aquesta aportació és molt certa, ja que la gent tendeix a fer-ne d'una experiència una sentència, si han sigut afortunats en el camí amorós totes les seves experiències i per tant tots els seus judicis sobre aquest seran positius, però si les experiències viscudes no han sigut com un esperava, si s'ha enfonsat tota esperança, si la fortuna dolenta s'ha apoderat de la bona, llavors els judicis i per tant també la sentència serà negativa. En aquest punt hem posiciono a favor de l'argument de Bauman, si les nostres experiències són dolentes contagiarem la nostra absència de sort amorosa a la societat, tendim a donar consells segons les nostres experiències, però si aquestes són dolentes tots els arguments, opinions, punts de vista que puguem tindre sobre aquest no seran de cap manera grats. En una societat temerosa pel constant canvi de les estructures i un augment de la incertesa els consells negatius afectaran en major grau. Per tant, hem d'evitar deixar-nos guiar per aquest tipus de sentències i viure les nostres pròpies experiències. És cert també, i a favor de Bauman, que no s'aprèn mai a estimar, igual que no s'aprèn mai a morir.

Mai ningú ens dirà si estem estimant de forma correcte, l'única manera d'aprendre a fer front a aquest aprenentatge és visquin-lo. A través de les experiències nodrirem la nostra ànima d'aprenentatge i tal i com deia **SÖREN KIERKEGAARD**, l'adquisició de destresa. A cada intent fallit hem de refer-nos el mes ràpid possible i tornar a intentar, d'aquesta manera adquirirem la destresa d'una forma molt més ràpida. Els humans som persones obstinades a intentar, errar, fallar i tornar a intentar, no ens cansem mai, i això és un camí satisfactori a seguir però també ens pot conduir a la obsessió. Aquesta obsessió per mi seria perjudicial a llarg termini, ja que la recerca constant d'un ideal que no existeix desembocaria a la autodestrucció. L'autodestrucció és un terme que tal i com diu Bauman, està molt present en la nostre societat, ja que segons el punt de vista del filòleg i el qual defenso, la voluntat de voler trobar el nostre ideal, la voluntat de voler amar i ser amats ens condueixi a un punt erroni, de tal manera que quant l'amor amb una persona no resulta ens dediquem a auto analitzar-nos a nosaltres mateixos preguntar-nos que hem fet malament, auto ajudant-nos i sentenciant-nos en comptes d'analitzar la situació des de un àmbit més global.

Aquest fet demostra el que deia Bauman, la societat del món líquid no compleix amb els requisits bàsics que tota persona hauria d'acomplir: seguretat en un mateix, autoestima en un mateix, certesa i confiança en un mateix.

Per aquesta mateixa vessant podem trobar el o la conseqüència de tota aquesta conjuntura, com serien les depressions, els desordres psíquics i psicològics. Bauman no fa referència a res de tot això en la seva tesi però segons el meu punt de vista penso que són temes als quals s'haurien de fer referència. Si ens situem en la història de la societat, en els anys 30-40 aquesta mena de crisis eren inexistents per la simple raó que el que existia llavors era el **MÓN SÒLID**. El món sòlid era aquell en el que les estructures i les formes no canviaven, eren sempre les mateixes i no mostraven moltes variacions, això també es podia apreciar en la gent i en la seva forma de fer i de pensar. La societat a diferència d'ara era molt predictable, es podia preveure si una relació duraria o no, per tant, es podien tenir garanties que les relacions serien perdurables.

És per aquest argument pel qual no es donaven les depressions que es donen actualment, la gent vivia en un món que podia controlar, un món on les promeses eren sòlides, un món on la promiscuïtat no es donava de forma accentuada.

Entrant en aquest mateix context passaré a defensar també la postura de Bauman respecte el matrimoni. El matrimoni es donava amb molta més freqüència en el món sòlid, ja que les promeses de jurar-se amor etern no eren envà. La transició entre el món sòlid i el món líquid va suposar un canvi bastant important en totes les transformacions que es van experimentar en les diferents estructures socials, culturals, etc. El matrimoni es consolidava amb la frase cèlebre “fins que la mort ens separi”, una frase que avui dia ja no té consideració i que segons la postura que defensa Bauman ha passat a convertir-se en un tòpic, ja no té transcendència. Aquesta frase es va originar quan es va originar el matrimoni, el matrimoni era un acte catòlic pensat pel compromís etern entre els dos amants, d'aquesta manera la gent s'assegurava que el seu amor seria per sempre i que no es podria trencar un compromís tant transcendent i sagrat com aquest.

La perdurabilitat del matrimoni es donava també degut a les situacions de cada època, segles enrere un cop s'havia contés matrimoni la gent no es podia separar, ja que no hi havia cap llei que permetés el divorci dins d'una parella. Més endavant, un cop ja permès el matrimoni van començar a ser una mica més fragmentables però seguien sent una garantia d'unió a llarg termini. Val a dir que moltes parelles mantenien el matrimoni per interès i béns comuns, a molts l'economia individualitzada no els hi arribava, més concretament la dona, la qual sense l'economia del home no podia tirar endavant ja que mancava de recursos per fer-ho.

En la societat actual líquida però aquest últim cas es dona cada cop amb menys freqüència, ja que les dones es valen per si mateixes i no solen tenir tots els comptes corrents amb el seu marit.

El cas del matrimoni també es dona amb moltíssima menys freqüència ja que la societat no té fe ni confiança en la unió i molt menys en el matrimoni.

Tal i com sostenia Bauman en la seva tesi i reforçada per l'argument de l'autora Adrienne Burgess, les promeses no tenen transcendència a llarg termini en la societat líquida, aquest podria ser un pretext pel qual el matrimoni s'està tornant en una tradició antiga i poc practicada per la societat contemporània.

Un altre aspecte important del qual parla Bauman i al qual vull donar la meua tesi tot argumentant a favor és el tema de la societat de consum. L'autor de l'obra sentència que cada cop la societat s'ha anat tornant més materialista fins a convertir-se en una societat de consum.

Hi estic totalment d'acord, personalment el meu punt de vista sobre la situació actual és el que argumentaré seguidament: Vivim en temps efímers, en els que els vincles no es poden solidificar degut a la volatilitat i la poca transitorietat de les relacions.

La societat no vol fer cap tipus d'esforç per estar amb una persona ni preservar la relació, no volen perdre el seu temps en sulventar els possibles problemes que es puguin originar, d'aquesta manera les persones mateixes ens hem acabat convertint en “**productes**”, tal i com diu Z. B. productes que es poden comprar, provar, i sinó ens donen satisfacció es tornen o es canvien per d'altres. Aquest mateix context és el problema que es planteja actualment amb les relacions i del que Bauman parla en tota l'obra, els amants s'han acabat transformant en productes, com si les relacions es tractessin d'unes simples compres.

Tendim a provar una persona, a donar-li una oportunitat per conèixer-la, intentem que ens convenci però si a llarg termini no ens dona satisfacció o no ens satisfà segons els nostres criteris la rebutgem i la canviem per una altre, aquest procés es dona amb tanta freqüència i amb tanta facilitat que espanta a la pròpia societat responsable del fet, això descriu a la perfecció el títol que ha decidit donar Bauman per aquest llibre, “La fragilitat dels vincles humans”. Realment som tant fràgils que per por al rebuig o per por a resultar ferits decidim escollir la via fàcil i tornem el producte abans que sigui massa tard.

La societat contemporània es fixa més en els elements materials, com els regals els diners, les satisfaccions individuals, que en els elements immaterials que són els que realment importen.

Amb aquesta societat material el més probable és el fet de la recerca de la satisfacció pròpia que ens portarà a la felicitat pròpia. Segons deia **PUNSET** en el seu llibre “*El viatge al poder de la ment*”, el propi ésser humà és el que es crea la seva pròpia infelicitat. Sembla estrany que un tema tant recurrent com és “la felicitat” sigui tractat com a manera d'autodestrucció personal.

També apunta a la repressió que fem de tots els sentiments que som capaços de sentir, els reprimim simplement per por al que és desconegut, per a la incertesa, una incertesa que en el món líquid és “el nostre pa de cada dia”, aquesta incertesa ens conduirà per camins inescrutables, ens tindrà en alerta constant, mai sabem el que el destí ens pot deparar ni el paper que pot ser capaç de jugar dins de l'amor, per aquesta mateixa

incertesa no ens volem sentenciar a una relació ja que això significarà a llarg termini un encadenament que la societat interpretarà com una pressa de llibertat. Aquesta idea aterra a tothom, pensem que una parella ens pot treure el més valuós que pot tenir una persona en vida, que és la seva llibertat. Per això, la gent no busca relacions a llargues, vol relacions volàtils, curtes, efímeres i productives. Per això hi hauran autors /es com Catherine Jervie que defensarà una posició intermitja, els punts intermitjos són els que ara la societat veu com una sortida alternativa per aquest encadenament que diuen sentir. Per aquest mateix argument es donen els trobaments casuals, la gent no busca compromís sinó que busca un període curt de satisfacció. Una altre alternativa a això serien les “**relacions de butxaca**” a les quals fa referència Bauman, un altre punt que recolzo totalment.

Aquestes relacions de butxaca consisteixen en tenir a una persona “reservada” per quan volem mantenir trobaments esporàdics amb la respectiva, no implica cap tipus de compromís ni cap tipus d'encadenament, però si que s'han de complir uns requisits per poder-la porta a terme, s'ha de mantenir una ment freda i ser capaç de no sentir res més que satisfacció sexual, no es pot dur a terme el procés de sentiment més enllà del efecte. Actualment es correspondrien a aquestes relacions les anomenades “**relacions d'amics sexuals**”, són aquells que ja tenien establerta una amistat anteriorment però que busquen la satisfacció sexual sense compromís, no es sorprenent que el nombre de persones partidàries i practicants d'aquest tipus de relacions hagi augmentat.

Aquest argument m'incita a parlar del tema de la promiscuïtat.

Penso que globalment tots som promiscus, inclòs els que s'hi neguen rotundament a ser-ho, des de el meu punt de vista és un instint que portem tots dins des que ens formem en el ventre de la mare. Una persona promiscua no pot conformar-se amb una sola persona, necessita abraçar-ho tot, poder tenir tants amant com li sigui possible, aquest pretext es podria donar a la necessitat de llibertat que sent cada persona. Bauman defineix les infidelitats com una derrota, segons el llibre “*Ética promiscua*” de Dossie Easton i Janet W.Hardy, defensa la infidelitat i la promiscuïtat com una victòria per conèixer millor el nostre cos i la nostra forma de ser amb varies persones. Està en contra del argument d'encadenar-nos i lligar-nos a una única persona, ja que d'aquesta manera no podem ampliar les nostres experiències i per tant també el nostre aprenentatge.

En aquest llibre les dos autores expliquen com anar-se'n al llit amb moltes persones de forma ètica, el que la nostra societat tatxaria avui en dia aquesta acció de “meuca” elles la qualifiquen d'una altre manera. En la meua tesi la promiscuïtat la vull relacionar amb la societat de consum i l'acte al qual feia referència Bauman **CONSUM-SATISFACCIÓ**. La societat necessita consumir productes per la seva autosatisfacció, aquesta lectura entre línies que hem de fer de la lectura per entendre Bauman és la que dona peu a la promiscuïtat, volem consumir persones per tal de provar si aquestes són capaces de satisfer-nos o no, a més a més la incertesa del futur davant de les relacions també és un factor molt important a tenir en compte.

Fet aquest apunt vull tornar a el llibre abans esmentat, aquest llibre l'incloc dins de la meva tesi ja que penso que és un llibre on contradiu tots els arguments que dona el filòsof per la nostra societat líquida moderna.

Aquest llibre s'adapta als nostres temps i d'alguna manera, però no total, ens permet remuntar-nos als temps de la poligàmia, on tenir més d'un home estava permès, de fet i sense anar més lluny encara hi ha països de l'Àfrica que practiquen la poligàmia com una tradició de la cultura.

En aquest llibre es plantegen aquests temes, la poligàmia o la promiscuïtat com aventures sexuals, defensen la figura de les persones promiscues que equivaldrien als infidels, tot dient:

“El món veu als promiscus com abjectes, degradats, llibertins, indiscriminats, immorals, aventurers, destructius, fora de control, impulsius” [Pàg. 13].

Efectivament tal i com descriuen les autores del llibre els components del món sòlid veurien als promiscus de la manera esmentada anteriorment.

Segons la meva opinió no crec que s'hagi de justificar res de tot això, ni el que diu Bauman ni el que diuen Dossie Easton i Janet W.hardy, el meu argument és simple, perdem massa temps pensant com justificar les nostres accions, pensant en com mesurar les paraules o si fer una cosa o fer-ne una altre, la societat en general passa massa temps analitza'n els seus moviments per acabar fent tot el contrari de les decisions que havien pres, tal i com deia Punset en el seu llibre que també he esmentat una mica més amunt nosaltres mateixos som els que creem la nostra infelicitat, d'alguna manera u altra no estem fets per sentir aquella felicitat màxima que ens pugui envair i recórrer tot el cos, som éssers que tendim a fer de lo positiu lo negatiu, per la simple raó que no tenim ni fe ni confiança en aconseguir la pròpia felicitat i romandre en ella, es clar que com és lògic és un estat transitori, però ni tant sols en la seva transitorietat ens sentim que puguem ser feliços, això és el que sostenia Punset i amb el que estic totalment d'acord.

Punset d'altra banda, també feia alguna referència d'una forma tímida a la promiscuïtat, tot plantejant aquesta pregunta elaborada per un dels seus personatges, que rep el nom de Lluïsa:

“Em resulta curiós que ens enamorem quan, després de rebre un estímul extern que ens proporciona benestar, no trobem un arxiu igual en la nostra memòria... Però hi ha milions de persones al món , i totes úniques i irrepetibles.

Això vol dir que podem enamorar-nos cada dia ? La curiositat ens manté vius, oi?”

[Llibre “El viatge al poder de la ment”, apartat “Les diferents dimensions de l'amor”]. [Pàg. 240].

Aquesta sentència encara fa més visible que la societat té moltes oportunitats i portes obertes cada dia, no s'ha de sentir culpable si s'enamora de més d'una persona alhora, però tampoc s'ha d'enganyar a ella mateixa amb els seus propis sentiments.

Punset tot i pertànyer al món dels sòlids defensa la promiscuïtat com un fenomen natural.

Un altre punt important del que m'agradaria parlar en la meva tesi és dels fills en una relació, ja he parlat sobre el matrimoni, sobre la societat de consum, sobre la poligàmia i promiscuïtat però en aquest punt de la meva tesi m'agradaria centrar-me en els fills.

Quin paper juguen els fills dins d'un matrimoni o relació de parella?, aquesta és una pregunta que molta gent es planteja però que poca sap respondre amb certesa.

Bauman diu que els fills actuen com una mena de pon, un llinatge infragmtable que unirà a la parella per sempre.

En la nostra societat cada cop es donen més casos en el que els fill efectivament actuen com a vincle per unir les dos parts.

Trobaríem diferents tipus de casos ja que cada parella és un món, però cada cop s'estan donant més aquelles parelles que passen per crisis matrimonials, es senten estancades i creuen que concebre un fill els hi servirà d'unió i fer més ferm el seu matrimoni (sense oblidar que estic parlant de persones líquides). Molts cops aquest pretext funciona ja que hi ha un amor i una responsabilitat comuna per compartir però no sempre és així.

Antigament segons Bauman com més fills es tinguessin més augmentaria el benestar de la família ja que hi haurien més vincles familiars i cada un enfortiria més la relació.

Els casos en que tenir fills es dona com una cosa negativa són aquells que en vers de servir com unió per enfortir vincles els fan més febles fins que es trenquen.

Els fills en una parella líquida són considerats com una pèrdua de diners i d'atenció ja que has de sacrificar el teu temps i els teus medis per mantenir-lo, Bauman els veu com una font d'inversió, i jo els comparo amb una borsa, com més puguis invertir millor seran i millors condicions podran tenir però en el moment que aquests comencin a destorçar vincles, les accions de la borsa hauran caigut.

Moltes parelles amb fills no funcionen ja que aquests els hi treuen temps i degut a això no poden dedicar-se temps a ells mateixos i la parella acaba per dissoldre's en un moment o altre.

El meu punt de vista sobre aquesta situació és que els fills no s'han de veure com un llinatge o com un pont per la parella sinó que la parella abans de concebre fills hauria de tenir les bases de la relació fermes i establertes, és evident i recíproc que si una parella ja no té aquestes bases establertes o uns mínims pels quals la relació funcioni de forma correcte els fills no faran que aquesta funcioni de cop, al contrari, l'arribada d'un fill podrà donar un estat de felicitat i benestar però aquest només serà transitori, després la relació es tornarà insostenible i la parella acabarà per diluir-se i el que és més greu, amb un fill d'entremig. Per aquest mateix argument avui dia trobem tantes parelles separades amb fills, les seves "inversions" no han sortit com ells esperaven.

Igual que he dit abans que un fill requereix sacrifici i atenció una parella també la requereix i segons la gran figura de Lögstrup, si la comunicació en una parella falla o és insuficient aquesta també fracassarà. La majoria de fracassos amorosos en bona part es donen per una manca i una absència de la comunicació en la parella.

Aquest fet es dona degut al desig de pau i de comoditat, que tal i com diu Lögstrup consisteix en els següents passos:

1- *“Com a producte del meu Amorós respecte cap al altre “ t’estimo, i per això et deixo ser com ets i com vulguis ser, encara que dubti de la teva elecció.”*

2- *“Tot i el dolor no m’atreveixo a contradir-te, així un no es veu obligat a escollir entre la seva llibertat i el amor.”*

3- *“L’amor només potser possessiu, el meu amor és aquell tranquil refugi que buscaves i que necessitaves encara que no el busquessis, ara que ja l’has trobat, ja pots deixar de buscar”. “La possessió de l’amor en acció, contenció i autodomini”.*

[Els tres passos formen part de la cita de la pàg. 33 del Llibre “Amor líquid”.]

Respecte a la visió de Lögstrup tinc varies discrepàncies, la primera de totes és la primera sentència que ell fa, encara que respectem a la nostre parella hem de dir en tot moment el que pensem i el que realment creiem, hem de donar el nostre punt de vista i la nostra opinió sobre el tema en qüestió per més que estimem a l’altre persona ja que ell potser també esta esperant una opinió per la nostra part. Si per estimació estiguéssim d’acord en tot, absolutament tot, en la nostra parella per la simple raó que “ja ens esta bé” “no hi hauria comunicació i això ja seria un motiu de ruptura”.

En segon lloc vull argumentar que també estic en contra de la segona sentència que fa Lögstrup, per més dolor que una persona senti sobre el que pensa la seva parella o sobre la situació respectiva que s’estigui passant un sempre ha de contradir-la en cas que no comparteixi el mateix punt de vista. La contradicció en una parella no és senyal d’haver d’escollir entre la llibertat d’un propi i l’amor, al contrari, estàs deixant fluir la teva llibertat al manifestar la teva contradicció. Si en una parella les dos parts pensen el mateix o similar la relació serà molt monòtona i no experimentarà dalt a baixos que també són importants per enfortir la parella, hi ha d’haver contradiccions per tal que les opinions i divergències flueixin.

Finalment em posiciono totalment en contra de la tercera sentència, l’amor arriba al seu punt final quan es dona la possessivitat, per molts pot semblar que ser possessiu és un senyal d’amor incondicional però en aquest mateix pretext es dona la violència de gènere, de la que passaré a parlar en acabar aquest apartat.

Quan estem en parella es diu que “ja podem deixar de buscar, ja hem trobat el que volíem i el que buscàvem”, bé, per alguns podria ser així però personalment i tractant-se de la meua tesi he de dir que no ho penso d’aquesta manera. Al estar amb una persona ens comprometem i oblidem la resta, hem de renunciar a la resta fins que nosaltres volem, però el que està defensant Lögstrup és el que després passarà a ser la formació de la figura del mal tractador.

Si l’amor no és res més que possessiu això defensa que hi ha d’haver una figura dominant i aquesta figura dominant seria el sexe masculí, l’home per la seva dotació natural creu que té total domini i autoritat sobre la dona, per això en molts casos el que dirigeix la relació és l’home i per tant la dona es mostra submisa a la seva parella.

Això acabarà portant-nos al tema que més s'està parlant en els últims temps, el tema de la violència de gènere. La pràctica d'aquesta violència no és res nou, ja es donava temps enrere quan l'home podia tractar a la dona de la manera que ell li sembles correcte.

Al sentir amor per una persona, tal i com diu Bauman i Lögstrup ens sotmetem i cedim a tot el que ens diu, sense contradir per tal de no crear discussió i que ella no es senti amenaçada per la nostra desaprovació.

5. Conclusió

Com ja s'ha vist a cada apartat aquest és un treball d'estudi i de documentació i s'ha tractat com a tal, tota la informació que es troba està justificada segons els criteris i segons la rugositat que exigeix la font de documentació.

En tot l'estudi monogràfic que he fet per arribar a elaborar la tesi de l'autor i consegüentment la meua pròpia he agut de documentar-me bé tant per fons digitals (pàgines web) com per fons físiques (llibres de lectura).

Al elaborar la tesi de l'autor me'n he adonat que tot i ser un filòsof gran (88 anys) els temes dels que parla i els quals defensa són els actuals en la nostra societat, tota la seva tesi es sustenta en que els temps líquids i la pròpia liquiditat de cada individu estan condicionant tot el que coneixement com el "món líquid", un món on cada individu sòlid experimenta la transició de convertir-se en líquid.

És interessant veure com parla de la transició de les dos eres, molts aspectes com per exemple el matrimoni, són tractats des de un punt de vista objectiu, tot i ser una tesi ens trobem que en molts casos el que ens pots semblar subjectiu es converteix en objectiu, ja que Bauman s'encarrega de descriure aquells fenòmens que estan succeint en una societat tan imprevisible i mutable com és la nostra.

A la meua tesi he recolzat en diverses ocasions la de Bauman, tot i que no hi estic a favor al 100%, per tal de poder elaborar-la i nodrir-me de coneixement he agut d'ajudar-me d'altres llibres. En aquesta ajuda bibliogràfica n'he buscat de dos tipus, un que s'equiparés una mica al que argumenta i defensa Bauman (com seria "El viatge al poder de la ment") i un altre que fos totalment contradictori ("Ètica promiscua"), així d'aquesta manera jo mateixa trobaria un punt intermig que és el que defenso.

Un cop elaborada la part principal del treball m'he preocupat d'afegir una part d'annex, ja que he considerat que necessitava una part que acabés de completar el meu treball, així doncs, en ella he inclòs la biografia dels autors que més importants i destacats m'han semblat, d'aquesta manera s'entén més el perquè ha esmentat Bauman dit autors.

A més a més en la part d'annex s'hi troba tota la font d'informació que he necessitat per poder portar el treball a terme, és un apartat que valoro molt, ja que es pot trobar tot el que he redactat posteriorment.

Per finalitzar m'agradaria donar una opinió personal i totalment subjectiva sobre el treball, al triar el tòpic no m'imaginava que fos com ha sigut, el treball que he hagut d'elaborar i cercar m'ha semblat d'allò més interessant i peculiar, moltes de les diferents coses que he llegit tant en llibres com a internet s'ajusten a la realitat actual.

En quant al procés d'elaboració i d'organització he de donar els agraïments a la meua tutora que m'ha guiat, aconsellat i donat idees i iniciatives per poder portar aquest treball endavant i elaborar-lo com és degut.

Per molts fer aquest tipus de treball pot suposar una càrrega i un mal de cap, ja que es tracta d'un treball que els estudiants de Batxillerat no han fet mai abans, però per mi ha sigut una experiència excepcional, poder parlar i elaborar i treballar un tema durant 7 mesos d'una cosa que t'agrada, crec que no hi ha millor satisfacció que veure tot el projecte i les hores invertides en un treball d'aquest caire.

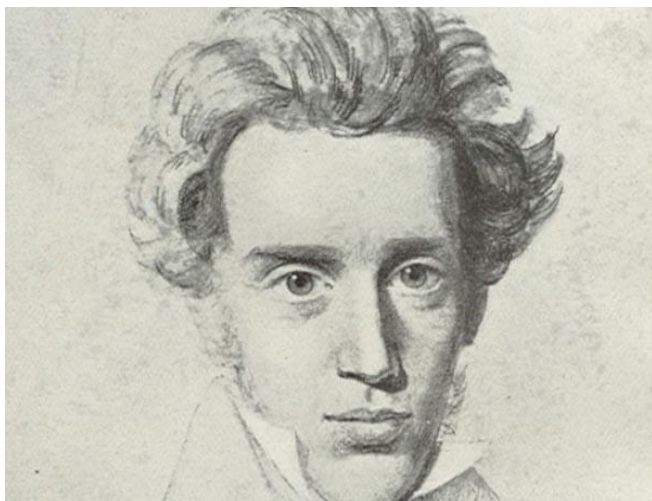
ANNEX

KIERKEGAARD

Es tracta d'un filòsof danès, va néixer a Copenhage al 1813 i va morir el 1855.

Fill del segon matrimoni d'un comerciant amb una estricta religiositat com ideologia, era el menor de set germans. Degut a la opressiva educació religiosa que va viure a casa seva, es conforma la seva base de temperament d'angoixa i de la seva aterrada religiositat, que és l'origen de moltes de les seves crisis. Tot i aquesta situació fora de casa mantenia una vida social bastant activa, en la qual destacava per la seva brillant ironia i el seu sentit de l'humor.

En quant a trets importants biogràfics també destaca la renúncia al seu compromís amb Regina Olsen, quan estaven apunt de casar-se, al 1841, que pel que sembla la causa principal va ser una nova crisi que el va impulsar a mantenir una vida religiosa.

Kierkegaard, abans de defensar la fe com l'única via per evitar caure en la desesperació, va tractar dos estadis previs de l'existència humana, segons la teoria dels tres estadis: l'estadi estètic i l'ètic, que conseqüentment es completarien amb l'estadi religiós. Tots els llibres dedicats a l'estat ètic els escrivia sota pseudònim, menys quan va entrar a la fase del estat religiós, a partir de l'any 1848 va abandonar l'ús dels pseudònims. Aquests no eren per ocultar la seva

identitat sinó que eren creats amb la intenció de donar a cada personatge un nom i un cognom propi, amb els que pogués caricaturitzar una de les múltiples formes en que els homes resolen la seva existència. Un d'ells representaria aquell individu angositat davant la impossibilitat de determinar per sí mateix la direcció correcta per a la seva bona vida, basant-se amb el criteri de decisió per evitar l'equivocació: res és preferible excepte si produeix plaer. És per aquesta raó per la que acabarà dedicant-se tota la seva vida a trobar la fórmula en que l'angoixa quedi totalment al marge de la vida.

Per contradicció, l'home ètic confia en que la seva raó el proporcioni els elements necessaris i suficients per considerar a cada moment l'oportunitat dels seus actes, i amb aquesta premissa guiar de forma correcta el curs de la seva vida.

Per finalitzar, l'home religiós tindrà en sí mateix la tensió entre els estadis comentats anteriorment, això li provocarà la dificultat per actuar, ja que sentirà fins el final el sentiment d'equivocació que l'hi impedirà obrar.

En Kierkegaard observem l'afirmació de la seva única fe i a través d'aquesta es caracteritza la seva radical singularitat, va abordar la temàtica religiosa d'un mode ortodoxa, ja que va investigar en la subjectivitat de l'individu amb el qual a través de la seva llibertat veu el sentiment religiós com la única forma de viure una existència digna.

El que fa que Kierkegaard sigui un filòsof notable és la originalitat del seu treball, molt pròxim a algunes de les corrents filosòfiques més rellevants, sobretot l'existencialisme.

ERICH FROMM

Va néixer a Frankfurt, Alemanya al 1900. El seu pare era un home de negocis però era un home colèric i tenia bastants canvis d'humor, era bipolar, degut a aquest fet la seva mare queia en depressions constants. No va tenir una infància benestant. Tot i aquests fets la seva família era molt religiosa, es tractava de jueus ortodoxes.

Eric Fromm parla de dos situacions que van succeir-li en la seva adolescència prematura, però sobretot recalca el segon fet el qual considera el més fort de tots: La Primera Guerra Mundial. A la prematura edat de 14 anys, Fromm va adonar-se'n fins quin punt podia arribar el nacionalisme.

Per tant, es va trobar novament volent comprendre el que era irracional (la irracionalitat de les masses, la histèria de la guerra i dels nazis), totes les seves respostes les va trobar en els escrits de Karl Marx.

Per finalitzar la biografia de Fromm, va rebre el seu doctorat a Heidelberg l'any 1922 i començà la seva carrera com a psicoterapeuta. És mudà als Estats Units al 1934, època en la que era bastant freqüent mudar-se i abandonar Alemanya. Es va establir a Nova York, la ciutat dels gratacels, on coneixeria a molts dels altres pensadors que estaven refugiats a EEUU, incloent Karen Horney, amb el que tindria un "affair" Amorós.

Ja cap al final de la seva carrera, es va mudar a la ciutat de Mèxic, on va fer un treball d'investigació sobre les relacions entre les classes econòmiques i els tipus de personalitats que hi habitaven. Va morir a Suïssa al 1980.

LÖGSTRUP

Knud Ejler Løgstrup (1905- 1981) va ser un filòsof i teòleg danès. El seu treball, el qual combina elements de la fenomenologia, l'ètica i la teologia, ha tingut molta influència en el pensament nòrdic de la postguerra. Més actualment, el seu treball ha estat debatut per autors prominents en la filosofia anglòfona i la sociologia com Alisdair MacIntyre, Simon Critchley i Zygmunt Bauman.

En quant a la seva formació, va estudiar teologia a la Universitat de Copenhaguen entre els anys 1923 i 1930, encara que ell mostrava un major interès per els aspectes filosòfics de la disciplina. Després d'aquest fet, va estudiar amb diversos mestres que eren bastant importants i nombrats a Estrasburg (Jean Hering), París (Henri Bergson), Göttingen (Hans Lipps i Friedrich Gogarten), Friburg (Martin Heidegger), Viena (Moritz Schlick) i Tübingen,

però de tots aquests mestres el que realment va tenir una influència destacada en el pensament de Løgstrup va ser Lipps.

En quant a dates i fets important trobem els següents:

Al 1936 va prendre posició com a rector a Fiònia, tot i que continuava treballant en la seva tesi crítica de l'epistemologia idealista. L'any 1943 va ser nomenat professor d'Ètica i Filosofia a la Universitat de Aarhus. Poc després, aquest es va veure obligat a passar a la clandestinitat a

causa de les seves activitats en les que donava suport a la resistència danesa.

Un altre aspecte rellevant de la seva vida es troba en la dècada de 1930, on va ser membre de Tidehverv, un moviment fortament anti-pietista dins de l'Església danesa, en el qual va exposar una teologia dialèctica molt influït per Kierkegaard. No obstant això, cada vegada s'anava distanciant més del grup fins a trencar del tot amb el moviment a principis del 1950.

LEVINAS

Emmanuel Levinas (1906-1995) va néixer el 12 de Gener a la ciutat russa de Kaunas (el que avui és coneix com Lituània), procedeix d'una família jueva i burgesa, per la qual cosa va tenir un contacte molt prematur amb la Bíblia Hebrea, així com també amb lectures d'autors com Alexander Pushkin o León Tolstoi, el qual a les seves lectures i podem trobar temes com el sentit de la vida, la relació dels éssers humans amb l'infinit, la resistència de l'home contra les forces del mal, les desigualtats socials, els abusos d'autoritat (tant en l'àmbit religiós com polític), la mort i la conversió, etc., tots aquests temes estan inspirats per una fort consciència moral, ja que Levinas viu la Revolució Russa del 1917 des d'Ucraïna.

En quant a estudis, estudia filosofia en la Universitat d'Estrasburg (França), on va fer una bona amistat amb Maurice Blanchot i va conèixer la fenomenologia a través d'una obra de Jean Hering.

Al 1928 viatge fins Alemanya, on a Friburg escolta a Heidegger amb la seva particular interpretació de la fenomenologia i a Husserl que ja estava acabant la seva carrera. A l'any 1939, durant la segona guerra mundial, és reclamat per el servei militar per servir d'interpret rus i alemany per als aliats, però a l'any següent el prenen com a presoner i durant tota la guerra el tenen retingut en un camp de concentració a Hannover. La seva condició de militar francès el salva del tracte que van rebre els altres jueus.

Quant va tornar cap a França va exercir de professor i després de director de l'Escola Normal Israelita

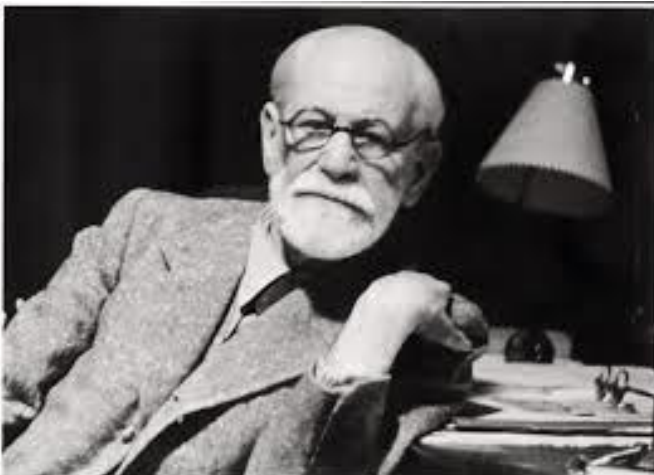
Oriental; professor en la Universitat de Poitiers, de Nanterre i de la Sorbona.

Després de presentar una vida d'allò més dura va morir a París el 25 de Desembre de 1995.

SIGMUND FREUD

Va néixer a Freiberg al 1856 i va morir a Londres al 1939. Es tracta d'un neuròleg austríac, fundador de la psicoanàlisi. Freud va revolucionar la psicologia clínica i la psiquiatria, es va decidir bastant tard a estudiar medicina. Es va matricular a la Facultat vienesa de medicina, (ja que la seva família es va traslladar a Viena al 1859), amb l'impuls de la lectura que havia fet de les obres de Darwin i d'un assaig de Goethe.

Va obtenir el graduat al 1881, al inici va tenir un interès per la fisiologia del sistema nerviós i l'anatomia cerebral. Al 1885 obté l'habilitació per a l'ensenyament lliure de la neuropatologia, però no obstant, es va dedicar a la psiquiatria i aquell mateix any va marxar a París per seguir els cursos de Charcot en la Salpêtrière, estudiar les seves teories i familiaritzar-se amb les tècniques hipnòtiques utilitzades en el tractament de d'histèria i d'altres trastorns nerviosos.

Al 1886 va tornar a Viena i va contraure matrimoni amb Martha Bernays, posterior a això va tornar a França amb la fi d'aprendre els mètodes hipno-suggestius de cura de Bernheim. Posteriorment es va interessar per el sistema seguit per un amic seu, Joseph Breuer, en la curació d'una jove histèrica mitjançant l'ús de l'hipnotisme, no només per anul·lar els símptomes sinó per superar les inhibicions de la pacient.

Sigmund Freud va publicar al 1895 junt amb Breuer, *Estudis sobre d'histèria*. S'hi presentaven dos problemes: el primer era la possibilitat d'una tècnica menys insegura que el hipnotisme per a la debilitació de les inhibicions i l'evocació dels records; en segon lloc s'hi troba la naturalesa de les emocions i energies psico-dinàmiques en joc. En quant a la primera qüestió Freud va respondre amb la substitució de la hipnosi per la tècnica de la relaxació i de les "associacions lliures". Entre els anys 1896-97 Breuer i Freud van acabar separant-se.

Així doncs, havia nascut la psicoanàlisi freudiana, entesa com tècnica de l'exploració del subconscient, psico-teràpia i teoria psicològica general. Freud va descobrir successivament que els continguts allunyats de la consciència, o dit d'una altra manera, "remoguts", podien expressar-se no només en els símptomes neuròtics sinó que també en altres aspectes que no eren merament patològics, i sobre tot en els somnis.

EDUARD PUNSET

Eduard Punset Casals nascut a Barcelona 1936 és advocat, economista i comunicador científic. També és llicenciat en dret per la Universitat de Madrid i posseeix un màster en Ciències Econòmiques per la Universitat de Londres.

Entre d'altres ha sigut assessor de COTEC, professor conseller de Màrqueting Internacional a ESADE, president de l'Institut tecnològic Bull, professor d'Innovació i tecnologia de l'Institut d'empresa a Madrid, president d'Enher, subdirector general d'Estudis Econòmics i Financers del Banc Hispanoamericà i coordinador del pla estratègic per a la societat de la informació a Catalunya.

Va tenir un paper molt destacat en la transició de la democràcia com Secretari General Tècnic del Govern sorgit de les primeres eleccions democràtiques i en l'obertura d'Espanya cap al exterior com a Ministre de Relacions per les comunitats Europees.

És autor de diversos llibres sobre anàlisi econòmic i reflexió social. Actualment, és professor de "Ciència, Tecnologia i Societat" en la facultat d'Economia del Institut Químic de Sarrià (URL). També és director i presentador del programa de divulgació científica a TVE. En els seus llibres s'observa la voluntat de fer divulgació científica i ampliar els coneixements de la societat.

En quant als premis, han sigut nombrosos per el qual ha sigut guardonat. Alguns d'ells són:

- Premi d'Internet a la trajectòria personal (2011)
- Creu de Sant Jordi (2011)
- Premi Liberpress Catalunya (2013)
- Premi de T de Telva a las Ciències (2011)
- Doctor Honoris Causa per la Universitat de les Illes Balears (2010)
- Premi de Periodisme del Colegi Oficial de Psicològs de Madrid(2010), Premi al "millor treball de divulgació " a E.Punset
- Premi Gaudí Gresol (2010).

“El viatge al poder de la ment”

Amb aquest llibre d'Eduard Punset tanca la seva trilogia sobre la felicitat, l'amor i el poder de la ment, que són les tres claus que mouen el món. Aquesta trilogia ha enganxat a un gran nombre de lectors, exactament a mig milió, el que vol Punset és fer una divulgació científica tractant temes quotidians i molt presents en la nostra vida. Amb el llibre “Viatge al poder de la ment” es formulen les següents preguntes: Com l'ésser humà ha pogut viure, enamorar-se, estimar, treballar, tenir fills i cuidar-los? Què és allò que s'acciona quan ens enamorem? Totes aquestes preguntes són les que intenta resoldre en aquest llibre, com funciona realment la nostra ment i com controla tots els nostres estímuls. Donar resposta a aquest enigma és l'objectiu principal en el que se centra aquesta obra.

Referències

Editorial: Labutxaca

LLengua: Català

ISBN: 9788499302799

Data de publicació: 16/04/2010

“ Ètica promiscua” Dossie Easton i Janet W.Hardy

DOSSIÊ EASTON

Dortohy Dossiê Easton va néixer el 26 de febrer de 1944, és una escriptora i terapeuta arrelada a San Francisco, CA. És tracta d'una autora de no-ficció i poeta. Ha estat coautora de “La Puta ètica”: una guia d'infinites possibilitats sexuals. Ha donat moltíssimes conferències, com per exemple seria la de l'Associació Americana d'Educadors Sexuals, consellers i terapeutes (AASECT), la Societat per a l'Estudi Científic de sexe, i la Universitat d'Hamburg. A més a més de donar conferències també ha donat xerrades i classes magistrals en molts col·legis i universitat, incloent la Universitat de Califòrnia, Santa Cruz; Bryn Mawr ; Universitat de Califòrnia, Berkeley; Col·legi Mills ; Col·legi Pomona ; i la Universitat Estatal de San Francisco.

El 1969 Easton va fer un compromís perpetu a una filosofia de sexe feminista positiu i no monogàmia. Els seus llibres són utilitzats freqüentment i s'han citat com a fonamentals per al moviment del poliamor.

JANET W.HARDY

Janet W. Hardy és una escriptora i educadora sexual, ha estat publicada en moltes ocasions sota el nom Catherine A.Liszt i Dama Verda. És autora i coautora de deu llibres i sovint col·labora amb Dossiê Easton.

“ÈTICA PROMISCUA”

Aquestes dues escriptores són les autores del llibre “ètica promiscua”, llibre amb el que he basat gran part de la meva tesi, el qual contraresta en gran part tota la tesi i la teoria de Zygmunt Bauman.

“Ètica promiscua” es tracta d’un llibre que exerceix la funció de guia per les parelles i persones solteres que volen explorar i saber quines són les seves possibilitats en el poliamor de manera ètica. Probablement potser un dels llibres de més utilitat ja que t’ensenya a no tenir dependència de les altres persones i a explorar els teus propis camins tu mateix, tot “tastant” cada experiència per tal d’errar, tornar a començar i fer-ho bé. Justifica també tota acció d’infidelitat tot qualificant-la de manera “ètica”, per tant, es tracta d’un llibre totalment antagònic a “Amor líquid”.

Referències:

Editorial Melusina
Data de publicació 24/06/2013
Colecció Uhf
ISBN 9788496614895
EAN 978-8496614895

FONTS D'INFORMACIÓ

Classificació de la informació segons fonts digitals:

- **BIOGRAFIA DE ZYGMUNT BAUMAN**

http://cultura.elpais.com/cultura/2014/01/16/actualidad/1389876142_361606.html

[Dia de consulta: 22/07/2014]

<http://www.lecturalia.com/autor/2331/zygmunt-bauman>

[Dia de consulta: 22/07/2014]

<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/b/bauman.htm>

[Dia de consulta: 22/07/2014]

http://es.wikipedia.org/wiki/Zygmunt_Bauman

[Dia de consulta: 26/07/2014]

<http://theory.routledgesoc.com/profile/zygmunt-bauman>

[Dia de consulta: 26/07/2014]

<http://www.lecturalia.com/autor/2331/zygmunt-bauman>

[Dia de consulta: 26/07/2014]

<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/b/bauman.htm>

[Dia de consulta: 28/07/2014]

- **SOBRE ELS TERMES LÍQUID I SÒLID**

<http://pendientedemigracion.ucm.es/info/nomadas/19/avrocca2.pdf>

[Dia de consulta: 16/08/2014]

- **PENSAMENT I ANÀLISI SOBRE EL MÓN LÍQUID**

<http://elmundosegunbauman.blogspot.com.es/2011/07/pensamiento-liquido-analisis-del.html>

[Dia de consulta: 21/08/2014]

<http://www.arealibros.es/ensayo/zygmunt-bauman-vida-liquida.html>

[Dia de consulta: 27/08/2014]

- **SOBRE AMOR LÍQUID**

<http://gruposolido.org/portfolio/analisis-de-amor-liquido-de-zygmunt-bauman/>

[Dia de consulta: 29/08/2014]

ANNEX: SOBRE LA VIDA DELS AUTORS ESMENTATS A LES TÈSIS

KIERKEGAARD

<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/k/kierkegaard.htm>

[Dia de consulta: 13/11/2014]

ERICH FROMM

<http://www.psicologia-online.com/ebooks/personalidad/fromm.htm>

[Dia de consulta: 13/11/2014]

LÖGSTRUP

http://pt.wikipedia.org/wiki/K._E._L%C3%B8gstrup

[Dia de consulta: 13/11/2014]

LEVINAS

<http://maurocambroneri.wordpress.com/a-la-busca-del-decir/sobre-levinas/>

[Dia de consulta: 13/11/2014]

FREUD

<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/f/freud.htm>

[Dia de consulta: 13/11/2014]

DOSSIE EASTON

http://en.wikipedia.org/wiki/Dossie_Easton

[Dia de consulta: 04/01/2015]

JANET W.HARDY

http://en.wikipedia.org/wiki/Janet_Hardy

[Dia de consulta: 04/01/2015]

ÈTICA PROMISCUA

<http://libros.fnac.es/a903655/Dossie-Easton-Etica-promiscua>

[Dia de consulta: 04/01/2015]

EDUARD PUNSET

<http://www.eduardpunset.es/biografia>

[Dia de consulta: 07/01/2015]

EL VIATGE AL PODER DE LA MENT

<http://www.casadellibro.com/libro-el-viaje-al-poder-de-la-mente/9788423344253/1839612>

[Dia de consulta: 07/01/2015]

Classificació de la Informació segons fonts físiques:

Llibre “Amor líquid”

ISBN: 9788437505886

Editorial: Fons de cultura econòmica

Any de publicació: 2005

Llibre “Ètica promiscua “

ISBN: 9788496614895

Llibre “ viatge al poder de la ment ”

ISBN: 9788499302799